

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 20.11.1996
COM(96) 567 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

**ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ**

ΜΕΡΟΣ Ι: ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	3
ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	3
ΙΣΤΟΡΙΚΟ	4
ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	6
ΙΙ.1 : ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	7
<u>ΙΙ.1.α: Το πρόγραμμα STOP για την καταπολέμηση της</u> <u>σωματεμπορίας</u>	7
<u>ΙΙ.1.β: Ανάγκη για βελτιωμένα στοιχεία και έρευνα</u>	8
<u>ΙΙ.1.γ: Συνεργασία και συντονισμός</u>	9
<u>ΙΙ.1.δ: Ενημερωτικές εκστρατείες</u>	10
<u>ΙΙ.1.ε: Κατάρτιση του προσωπικού</u>	11
ΙΙ.2 : ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	11
<u>ΙΙ.2.α: Κατάρτιση στις μεταναστευτικές υπηρεσίες</u>	12
<u>ΙΙ.2.β: Προσωρινή άδεια παραμονής</u>	12
ΙΙ.3 : ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	13
<u>ΙΙ.3.α: Υφιστάμενα σε διεθνές επίπεδο μέσα</u>	13
<u>ΙΙ.3.β: Εθνική νομοθεσία</u>	13
<u>ΙΙ.3.γ: Νέα νομικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης</u>	14
<u>ΙΙ.3.δ: Κυρώσεις</u>	15
ΙΙ.4 : ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	15
<u>ΙΙ.4.α: Συνεργασία και επικοινωνία</u>	15
<u>ΙΙ.4.β: Κατάρτιση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου</u>	16
<u>ΙΙ.4.γ: Τρίτες χώρες</u>	17
ΙΙ.5 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	18
<u>ΙΙ.5.α: Ενημέρωση</u>	18
<u>ΙΙ.5.β: Κοινωνικά προγράμματα</u>	19
<u>ΙΙ.5.γ: Κέντρα υποδοχής και αποκατάστασης</u>	19
<u>ΙΙ.5.δ: Συνθήκες απασχόλησης</u>	20
<u>ΙΙ.5.ε: Κατάρτιση στον κοινωνικό τομέα</u>	21
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	22
ΙΙΙ.1 : ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΝΕΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΡΑΤΗ	23
ΙΙΙ.2 : ΧΩΡΕΣ ΑΦΡΙΚΗΣ, ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ (ΑΚΕ)	24
ΙΙΙ.3 : ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ	25
ΜΕΡΟΣ ΙV: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	27

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:	Πλήρης κατάλογος των σημείων δράσης που προτείνονται στην ανακοίνωση	28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:	Αποσπάσματα από σημαντικά κείμενα σχετικά με τη σωματεμπορία	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3:	Λεπτομερής βιβλιογραφία για τη σωματεμπορία γυναικών στην Ευρώπη	43

ΜΕΡΟΣ Ι: ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η σωματεμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση αποτελεί μια όλο και συχνότερα απαντώμενη μορφή διεθνούς οργανωμένης εγκληματικότητας που αποφέρει υψηλά κέρδη με σχετικά μικρό κίνδυνο για τους επιδιδόμενους σε αυτήν. Χιλιάδες γυναίκες από τις αναπτυσσόμενες χώρες και την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη αποτελούν το αντικείμενο αυτής της παράνομης δραστηριότητας και γνωρίζουν συνθήκες όπου παραβιάζονται τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Ελάχιστες είναι οι καταγγελίες και ακόμα σπανιότερες οι καταδίκες σωματεμπόρων.

Η ευαισθητοποίηση του κοινού και το ενδιαφέρον σε διεθνές επίπεδο έχουν ενταθεί χάρη στο έργο των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων (ΔΕΥ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησε, τον Νοέμβριο 1993, επί σειράς συστάσεων προς τα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας¹, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ομόφωνα έκθεση και ψήφισμα σχετικά με τη σωματεμπορία τον Δεκέμβριο 1995². Σε σημαντικότερη διάσκεψη που έγινε στη Βιέννη τον Ιούνιο 1996, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πήρε την πρωτοβουλία να συγκαλέσει για πρώτη φορά εμπειρογνώμονες, ΜΚΟ, πανεπιστημιακούς, αρχές επιβολής του νόμου και μεταναστευτικές αρχές, καθώς και κυβερνητικούς και κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους. Κατά τη σύνοδο επισημάνθηκαν ορισμένοι συγκεκριμένοι τομείς δράσης και εγκρίθηκε σειρά συστάσεων, μεταξύ των οποίων και η χάραξη σε επίπεδο ΕΕ ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης για διαρθρωμένη προσέγγιση του θέματος.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να αποτελέσει το έναυσμα ευρύτερης συζήτησης για την πολιτική που θα χαραχθεί και να προωθήσει μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση στα θέματα αυτά. Παράλληλα, και ενώ λαμβάνει υπόψη τις ενέργειες που συζητώνται επί του παρόντος στο πλαίσιο του συμβουλίου ΔΕΥ, επιδιώκει να προβεί σε συγκεκριμένες και ταχέως εφαρμοζόμενες προτάσεις. Η Επιτροπή πιστεύει ότι αυτή η ενέργεια πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα που θα βελτιώσουν και τη διεθνή και την ευρωπαϊκή συνεργασία ενώ ταυτόχρονα θα προωθεί αποτελεσματικά μέτρα και σε εθνικό επίπεδο.

ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

Κάθε πρωτοβουλία με στόχο την καταπολέμηση αυτής της μορφής διεθνούς οργανωμένης εγκληματικότητας πρέπει να προσέξει ιδιαίτερα τις καταστρεπτικές επιπτώσεις που έχει στα θύματά της. Τα ανθρώπινα δικαιώματα για τις γυναίκες περιλαμβάνουν και το δικαίωμα να έχουν οι ίδιες τον έλεγχο και να αποφασίζουν ελεύθερα για κάθε θέμα σχετικό με την σεξουαλικότητα, την περιγεννητική υγιεινή, χωρίς καταναγκασμό, διακρίσεις ή βία³. Η ανακοίνωση συνεπώς θα περιοριστεί στην ιδιαίτερα σοβαρή καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αφορά τη σωματεμπορία με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση⁴.

¹ Συστάσεις για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας - Συμβούλιο, Ανακοίνωση στον Τύπο αριθ. 10550/93 της 29-30 Νοεμβρίου 1993, βλ. παράρτημα 2.

² Έκθεση σχετικά με τη σωματεμπορία, Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών και Εσωτερικών Υποθέσεων, εισηγήτρια κα Maria Paola Colombo Svevo, 14 Δεκεμβρίου 1995, Α4-0326/95

³ Τέταρτο παγκόσμιο συνέδριο γυναικών υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, Πεκίνο 1995, βλ. επίσης παράρτημα 2.

⁴ Στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την εισαγωγή της πολιτικής Ίσων Ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες σε όλες τις πολιτικές και τις ενέργειες της Κοινότητας (COM (96) 67), τέθηκαν και τα

Αν και η ανακοίνωση αφορά κυρίως **γυναίκες**, η σωματεμπορία γυναικών θέτει θέματα που έχουν επίσης σχέση με τη σωματεμπορία **παιδιών**. Η ανησυχία όμως γύρω από την κακοποίηση και την εκμετάλλευση παιδιών θέτει στο προσκήνιο πολλά άλλα θέματα εκτός από τη σωματεμπορία, και ως εκ τούτου πρέπει να τύχει ιδιαίτερης μεταχείρισης. Οι ιδιαίτερες ανάγκες και η κατάσταση των παιδιών απαιτούν στοχοθετημένη ανάλυση και απαντήσεις, τόσο σε κοινωνικό όσο και σε νομοθετικό επίπεδο. Η Επιτροπή εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους τα Ευρωπαϊκά Όργανα θα συμβάλλουν περαιτέρω στον αγώνα αυτό μετά από τις πρώτες αντιδράσεις της Επιτροπής στο "Μνημόνιο"⁵ που υπεβλήθη στο άτυπο συμβούλιο υπουργών δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων στις 27 Σεπτεμβρίου 1996. Η Επιτροπή προτίθεται να ακολουθήσει τα πορίσματα του πρόσφατου παγκόσμιου συνεδρίου της Στοκχόλμης με θέμα την εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών, συγκεκριμένα ότι είναι απαραίτητη μια συνεκτική και συντονισμένη προσέγγιση του θέματος. Όλες οι μελλοντικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής που αφορούν την πρόληψη της κακοποίησης ή της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών θα λάβουν υπόψη κατά την εκπόνησή τους την ευρύτερη αυτή θεώρηση. Στις 16 Οκτωβρίου, η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση στην οποία περιλαμβάνονταν άμεσα εφαρμόσιμα μέτρα για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Internet, καθώς και Πράσινο Βιβλίο σχετικά με την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας με το οποίο χαράσσεται μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης.

Στην ανακοίνωση ορίζεται ως **σωματεμπορία** η μεταφορά γυναικών από τρίτες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (όπου περιλαμβάνεται ενδεχομένως και η μετέπειτα διακίνηση μεταξύ των κρατών μελών) με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση. Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της νόμιμης και παράνομης εισόδου. Μερικές γυναίκες εισέρχονται στην ΕΕ νόμιμα είτε επειδή κατάγονται από χώρες οι υπήκοοι των οποίων δεν υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης προκειμένου να εισέλθουν και να παραμείνουν για σύντομο χρονικό διάστημα στο έδαφος κράτους μέλους, είτε επειδή έχουν άδεια εισόδου και σύντομης παραμονής ή ακόμα και άδεια εργασίας μακρότερου χρόνου, π.χ. με την ιδιότητα της "χορεύτριας". Εδώ υπάρχει ενδεχομένως κάλυψη περιπτώσεων πορνείας.

Η σωματεμπορία με σκοπό τη **σεξουαλική εκμετάλλευση** καλύπτει γυναίκες που υπόκεινται σε εκφοβισμό ή/και βία κατά τη σωματεμπορία. Η αρχική συναίνεσή τους μπορεί να μην είναι καν συναφής προς την υπόθεση, δεδομένου ότι μερικές από αυτές τις γυναίκες εισέρχονται στην αλυσίδα της σωματεμπορίας έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι θα εργαστούν ως ιερόδουλες, αλλά στη συνέχεια στερούνται βασικά ανθρώπινα δικαιώματα υπό συνθήκες πολύ συγγενείς προς τη δουλεία. Στην ανακοίνωση πάντως δεν επιδιώκεται η εξέταση των περιπτώσεων γυναικών που διέρχονται τα σύνορα χωρίς εξαναγκασμό από τρίτους, με σκοπό να εργαστούν ως ιερόδουλες, ούτε η εξέταση περιπτώσεων μαύρης αγοράς εργασίας σε άλλους τομείς εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ⁶

Πόσοι είναι θύματα σωματεμπορίας;

θέματα της βίας κατά των γυναικών και της σωματεμπορίας.

⁵ Το έγγραφο είναι διαθέσιμο από την ειδική ομάδα της Επιτροπής για θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων

⁶ Οι πληροφορίες βασίζονται κυρίως σε στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάσκεψη της Βιέννης καθώς και σε στοιχεία από μελέτες της Διεθνούς Οργάνωσης για τη Μετανάστευση (ΔΟΜ) - βλ. βιβλιογραφία στο παράρτημα 3.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η σωματεμπορία γυναικών που διεξάγεται από το οργανωμένο έγκλημα ευρίσκεται σε έξαρση. Αν και δεν υπάρχουν ακριβή **αριθμητικά στοιχεία**, εν μέρει λόγω των παράνομων και κρυφών δραστηριοτήτων που ενέχονται σε αυτήν και εν μέρει λόγω του ότι το πρόβλημα δεν αναγνωρίζεται επίσημα σε όλη του τη διάσταση σε μερικές χώρες, υπάρχουν μερικές μελέτες σε εθνικό επίπεδο. Η Λιθικής Οργάνωση για τη Μετανάστευση (ΔΟΜ) υπολογίζει ότι μισό εκατομμύριο γυναίκες αποτέλεσαν αντικείμενο σωματεμπορίας σε χώρες της ΕΕ κατά το 1995, οι περισσότερες των οποίων παράνομα. Εξάλλου, η μη κυβερνητική οργάνωση EPCAT (Λιθικής εκστρατεία για την εξάλειψη της πορνείας παιδιών από τον τουρισμό στην Ασία) παρατήρησε πρόσφατα σαφείς τάσεις μεταφοράς μεγάλου αριθμού γυναικών και κοριτσιών από τη Ρωσία, την Ουκρανία και τη Λευκορωσία προς τη Δύση⁸. Τα στοιχεία που αναφέρουν εθνικές ΜΚΟ αφήνουν επίσης να εννοηθεί ότι όλο και περισσότερες από τις γυναίκες αυτές κατάγονται από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη⁹.

Πού οφείλεται;

Οι μελέτες της ΔΟΜ αναφέρουν ότι **τα αίτια** της μετανάστευσης που έχει σχέση με τη σωματεμπορία ανάγονται, μεταξύ άλλων, στην έλλειψη ευκαιριών στις χώρες καταγωγής, στην υπερβολική ένδεια σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες και την περιθωριοποίηση των γυναικών στις χώρες προέλευσής τους. Η κακή ή η ανύπαρκτη εκπαίδευση παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην υπόθεση, ενώ σε περιοχές με υψηλό δείκτη ανεργίας υπάρχει η τάση να θίγονται περισσότερο οι γυναίκες παρά οι άνδρες. Φαίνεται επίσης ότι η ζήτηση για "εξωτικές" ιερόδουλες είναι όλο και μεγαλύτερη και γυναίκες από χώρες όπου ανθεί η βιομηχανία του σεξουαλικού τουρισμού είναι όλο και περισσότερο θύματα σωματεμπορίας προς άλλες χώρες. Τα όλο και ισχυρότερα δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος δρουν όχι μόνο για να τονώσουν τη ζήτηση αλλά και για να παρασύρουν πιθανά θύματα στο "επάγγελμα".

Ποιές χώρες ενέχονται;

Απ' ό,τι φαίνεται οι γυναίκες θύματα σωματεμπορίας κατάγονται, λίγο - πολύ, από κάθε χώρα του κόσμου. Ειδικότερα φαίνεται να υποφέρουν χώρες όπως η Γκάνα, η Νιγηρία και το Μαρόκο στην Αφρική, η Βραζιλία και η Κολομβία στη Νότιο Αμερική, η Δομινικανή Δημοκρατία στην Καραϊβική, και οι Φιλιππίνες και η Ταϊλάνδη στη Νοτιοανατολική Ασία. Από έρευνες της ΔΟΜ επίσης καταφαίνεται ότι υπάρχουν καθιερωμένοι δεσμοί μεταξύ ορισμένων χωρών προέλευσης και ορισμένων χωρών κατάληξης¹⁰. Επιπλέον, μετά την εμφάνιση των Νέων Ανεξάρτητων Κρατών και την κατάρρευση του τείχους του Βερολίνου, έχει σημειωθεί αύξηση του αριθμού των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που είναι πλέον χώρες προέλευσης ή/και διέλευσης.

Η ροή πάντως κατευθύνεται προς τις βιομηχανικές χώρες και αφορά σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή έχει πάντως απόλυτη επίγνωση ότι υφίσταται σωματεμπορία εντός και μεταξύ άλλων περιοχών του κόσμου όπου η ΕΕ μόνο έμμεσα μπορεί να επηρεάσει την κατάσταση.

---

⁷ Παράδειγμα εθνικής αντιμετώπισης είναι η έκθεση "Traite des êtres humains - vers une politique de volonté commune", Centre pour égalite des chances et la lutte contre le racisme, Μάρτιος 1996 (Βέλγιο).

⁸ "Εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών σε ορισμένες ανατολικές ευρωπαϊκές χώρες" (EPCAT, Μάρτιος 1996).

⁹ Εκθέσεις του Ολλανδικού Ιδρύματος για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών (STV) 1994 και 1995

¹⁰ "Σωματεμπορία και πορνεία: η εκμετάλλευση μεταναστριών από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη" Μάιος 1995.

Πώς γίνεται η σωματεμπορία;

Η πείρα από την επιβολή του νόμου καταδεικνύει ότι, αν και υπάρχει μικρής κλίμακας δράση στην οποία ενέχονται μερικά μόνο άτομα, υπάρχουν, κυρίως, μεγάλες επιχειρήσεις και διεθνή δίκτυα που δημιουργούν μια πολιτλοκρη και άριστα οργανωμένη "βιομηχανία"¹¹ με πολιτική στήριξη και οικονομικές πηγές στις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού. Έχουν εξάλλου καταγγελλθεί περιπτώσεις διαφθοράς υπαλλήλων. Οι διαδρομές και η μεταφορά εξαρτώνται φυσικά από τη γεωγραφική γειτνίαση των χωρών προέλευσης και κατάληξης. Οι γυναίκες που εισέρχονται στην ΕΕ από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη έρχονται κατά κύριο λόγο σιδηροδρομικώς ή με ιδιωτικά αυτοκίνητα, ενώ γυναίκες από μακρινότερες χώρες φθάνουν αεροπορικώς.

Ποιές είναι αυτές οι γυναίκες;

Οι γυναίκες είναι συνήθως πολύ νέες (οι περισσότερες κάτω των 25 ετών και πολλές ανήλικες). Από μελέτη της ΔΟΜ¹² προκύπτει ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των θυμάτων σωματεμπορίας γυναικών προερχόμενων από χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και άλλων προερχόμενων από αναπτυσσόμενες χώρες. Οι γυναίκες από τις αναπτυσσόμενες χώρες είναι συνήθως μεγαλύτερης ηλικίας, έγγαμες και με παιδιά. Οι γυναίκες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη φαίνεται να είναι νεότερες και με καλύτερη εκπαίδευση.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το κυριότερο συμπέρασμα της Διάσκεψης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη Βιέννη τον Ιούνιο 1996 ήταν ότι η σωματεμπορία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά χωρίς να υπάρξει πολύπλευρη και συντονισμένη προσέγγιση, στην οποία θα συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς (ΜΚΟ και κοινωνικοί φορείς, δικαστικές αρχές, αρχές επιβολής του νόμου, μεταναστευτικές αρχές), και όπου χρειάζεται να υπάρξει τόσο εθνική όσο και διεθνής συνεργασία.

Οι συστάσεις από τη Διάσκεψη καταδεικνύουν αρμοδιότητες κατά κύριο λόγο των κρατών μελών, διότι πολλά θέματα ή χρειάζεται να αντιμετωπιστούν ή αντιμετωπίζονται καλύτερα σε εθνικό επίπεδο. Εντούτοις, η διασυνοριακή φύση των θεμάτων απαιτεί δράση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης: πρώτα με την εισαγωγή ενεργειών σε ευρωπαϊκό επίπεδο ή με τη συμπλήρωση εθνικών δράσεων, και δεύτερον με τη συνεργασία της Κοινότητας με τους εταίρους της από τρίτες χώρες. Πρέπει να κινητοποιηθούν όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της η ΕΕ σύμφωνα με τις συνθήκες, τόσο σε κοινοτικό πλαίσιο όσο και στον τομέα του τρίτου πυλώνα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων¹³.

Η Επιτροπή αποδίδει μεγάλη σημασία στο έργο των ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση της σωματεμπορίας. Οι ΜΚΟ έχουν αποδείξει την ικανότητά τους να επινοούν καινοτόμους τρόπους προκειμένου να πλησιάσουν και να

¹¹ "Trafficking in women for purposes of sexual exploitation", Dr W. Bruggeman, Μονάδα Ναρκωτικών της Ευρωπόλ, εισήγηση στη Διάσκεψη της Βιέννης.

¹² Βλ. σημείωση 10

¹³ Ο τίτλος VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ο λεγόμενος "τρίτος πυλώνας") προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θεωρούν ορισμένα θέματα που υπάγονται στους τομείς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων (ειδικότερα τη μετανάστευση και την πολιτική ασύλου, την αστυνομική και δικαστική συνεργασία) ως θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Οι μορφές συνεργασίας που προβλέπονται διαφέρουν από τους μηχανισμούς της Κοινότητας σε πολλά σημεία, όπως η γενική απαίτηση για ομόφωνη λήψη απόφασης και περιορισμένο δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής.

βοηθήσουν τα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, ενώ παίζουν σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση κυβερνήσεων και κοινού και τη δημιουργία ομάδων πίεσης για νομοθετικές αλλαγές.

Παράλληλα με τη συνέχεια που θα δοθεί από την Επιτροπή στα συμπεράσματα της Διάσκεψης της Βιέννης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν ήδη μέτρα για να βελτιώσουν τη συνεργασία ως προς τον τρίτο πυλώνα, και ικανός αριθμός πρωτοβουλιών ευρίσκονται αυτή τη στιγμή στο στάδιο διαπραγματεύσεων. Η ανακοίνωση αποβλέπει στην συμπλήρωση αυτών των ενεργειών σε άλλους τομείς και αποτελεί το πρώτο βήμα στο εσωτερικό της Επιτροπής για την ανάπτυξη ολοκληρωμένης στρατηγικής στις ενέργειές της, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να βοηθήσει τα θύματα της σωματεμπορίας.

Ακολουθώντας τους κύριους τομείς που χαρακτήριζαν στη Διάσκεψη, η ανακοίνωση κάνει διάκριση μεταξύ της μετανάστευσης, της δικαστικής συνεργασίας, της επιβολής του νόμου, των κοινωνικών θεμάτων και των διεθνών θεμάτων. Τα μέτρα όμως που λαμβάνονται στους τομείς αυτούς πρέπει να εξεταστούν υπό ευρύτερη προοπτική, και πολλές από τις συστάσεις έχουν πολύπλευρο χαρακτήρα δεδομένης της διασύνδεσης που υπάρχει σε πολλά από τα θέματα που συζητήθηκαν¹⁴. Το έγγραφο αυτό εξετάζει πρώτα τα πολυκλαδικά θέματα και στη συνέχεια τους συγκεκριμένους τομείς. Σε κάθε κεφάλαιο υπενθυμίζονται (με κυρτά γράμματα) οι συστάσεις της Διάσκεψης της Βιέννης, και προτείνονται (με έντονα γράμματα) τα σημεία δράσης. Σε κάθε σημείο, η Επιτροπή υποδεικνύει σε ποιόν ανήκει η ευθύνη συνέχισης της εκάστοτε ενέργειας¹⁵.

II. 1: ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

II. 1.a: Το πρόγραμμα STOP για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας

Μεταξύ των προσφάτων πρωτοβουλιών που ελήφθησαν στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, αναμένεται ότι σύντομα θα εγκριθεί πρωτοβουλία και πρόγραμμα ανταλλαγής ατόμων υπεύθυνων για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας και την σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών. Το πρόγραμμα θα έχει την ονομασία STOP (αρχικά της πλήρους ονομασίας Sexual Trafficking of Persons), και μόλις τεθεί σε εφαρμογή (όπως ελπίζεται, πριν από το τέλος του 1996), αναμένεται ότι θα αποτελέσει χρήσιμο μέσον που θα καλύψει όσα κενά επισημάνθηκαν στον τομέα, ειδικότερα όσον αφορά τη συλλογή στοιχείων, την έρευνα, την διάδοση των πληροφοριών μεταξύ των αρχών και την κατάρτιση. Αναμένεται ότι για το πρόγραμμα θα διατεθούν 6,5 εκατ. ECU για τα επόμενα 5 χρόνια (0,5 για το 1996 και από 1,5 για το 1997 και εξής), ανάλογα με τις πιστώσεις που θα εγκρίνονται κάθε χρόνο από την Αρμόδια για τον Προϋπολογισμό Αρχή.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

Ταχεία έγκριση και εφαρμογή της κοινής δράσης όσον αφορά το εν λόγω πρόγραμμα.

¹⁴ Για παράδειγμα, η πρόταση προσωρινής άδειας παραμονής, εξετάζεται στο πλαίσιο της μεταναστευτικής πολιτικής, έχει σκοπό τη διευκόλυνση των δικαστικών διαδικασιών. Άλλο παράδειγμα είναι ο στενός δεσμός βελτιωμένης πληροφόρησης και ενισχυμένου συντονισμού. Εξάλλου, η δυσκολία σαφούς διάκρισης μεταξύ αρχών και ενεργειών εξετάστηκε επισταμένα κατά τις συνομιλίες στη Διάσκεψη και όλοι οι εμπειρογνώμονες συμφώνησαν ότι κανένας φορέας δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το θέμα μόνος του.

¹⁵ Π.χ. εξέταση σε επίπεδο κράτους μέλους, ή επίπεδο Ευρωπαϊκής Κοινότητας (πρώτος πυλώνας, δηλ. Συνθήκη της Ρώμης), ή επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (τρίτος πυλώνας, δηλ. συνεργασία στους τομείς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων), ή απευθείας ενέργειες της Επιτροπής.

II. 1. β: Ανάγκη για βελτιωμένα στοιχεία και έρευνα

Η έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με όλες τις πλευρές της σωματεμπορίας έχει μέχρι τώρα καταστεί εμπόδιο στη στοχοθετημένη δράση. Απαιτούνται ειδικά ερευνητικά προγράμματα που θα συμπληρώσουν τις ελάχιστες διαθέσιμες μελέτες, μεταξύ των οποίων και έρευνες κοινωνικού και οικονομικού περιεχομένου για τις διαρθρωτικές αιτίες (φτώχεια, ανισότητα, κοινωνικός αποκλεισμός), καθώς και έρευνες σχετικές με τους "πτελάτες".

Επιπλέον η σπάνις αριθμητικών στοιχείων για τα θύματα και την κλίμακα των δικτύων είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή. Υπάρχουν αδυναμίες στην συλλογή των στοιχείων και τη μεθοδολογική προσέγγιση, ειδικότερα όσον αφορά το πρόβλημα των μη συγκρίσιμων ορισμών και την έλλειψη, μέχρι σήμερα, εκθέσεων που μπορούν να καταστήσουν δυνατή την αξιολόγηση των τάσεων. Αυτό συμβαίνει τόσο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο όσο και σε διεθνές. Για τον σχεδιασμό επακριβών, καλά στοχοθετημένων προληπτικών προγραμμάτων, είναι αναγκαία μια σαφέστερη εικόνα της σχετικής σημασίας των διαφόρων χωρών προέλευσης και διέλευσης (αν και οργανισμοί όπως η ΔΟΜ έχουν παράγει χρήσιμο έργο όσον αφορά τις μεταναστευτικές ροές). Εξάλλου, είναι απαραίτητη η ανταλλαγή πληροφοριών ως προς τα συστήματα που χρησιμοποιούν οι σωματέμποροι, μεταξύ των οποίων πληροφορίες για τις διαδρομές που ακολουθούνται συνήθως και τη χρήση πλαστών εγγράφων, προκειμένου να βελτιωθεί ο αποτελεσματικός έλεγχος εκ μέρους των μεταναστευτικών αρχών. Στις ενέργειες αυτές πρέπει να συμμετάσχουν όλοι όσοι έχουν πείρα του τομέα, όπως π.χ. ΜΚΟ της Ευρώπης και των χωρών προέλευσης και διέλευσης (οι οποίες και πρέπει να προσδιοριστούν ως τμήμα της έρευνας). Πρέπει να σημειωθεί η πρακτική που ακολουθείται από ορισμένα κράτη μέλη, να αναθέτουν εκθέσεις σχετικά με την ετήσια κατάσταση του κράτους, τις οποίες εκπονούν οι ΜΚΟ.

Χρειάζεται ένα σύστημα που θα εξασφαλίζει την τακτική παροχή πληροφοριών έτσι ώστε οι αρχές να μπορέσουν να προσαρμόσουν τις πολιτικές επί διαρκούς βάσεως. Ορισμένες μορφές της έρευνας θα πρέπει να αναληφθούν από τις αρχές επιβολής του νόμου ειδικότερα όσον αφορά την ανάπτυξη σταθερών και συγκρίσιμων αριθμητικών στοιχείων, και η Επιτροπή ελπίζει ότι οι εθνικοί φορείς επιβολής του νόμου και οι διεθνείς οργανώσεις (Ευρωπαϊκή και Ιντερπόλ) θα μπορέσουν να συνεργαστούν με τους μη αστυνομικούς φορείς και τις ειδικευμένες οργανώσεις όπως είναι η ΔΟΜ, και θα αποφευχθεί η επανάληψη ενεργειών. Εντούτοις, αν και κάτι τέτοιο μπορεί να αποτελεί αξιολογικό μακροπρόθεσμα στόχο, η Επιτροπή δεν νομίζει ότι σε αυτή τη φάση είναι ρεαλιστικό να οργανωθεί η εκπόνηση συγκεντρωτικής ετήσιας έκθεσης που θα καλύπτει όλους τους τομείς. Οι συγκεκριμένες μελέτες και εκθέσεις θα έχουν μεγαλύτερη αξία για τα κράτη μέλη για να προσδιορίσουν καλύτερα αποτελεσματικές δράσεις, και επίσης να παράσχουν σταθερή βάση για την μετέπειτα παρακολούθηση της δράσης από την Επιτροπή σε τομείς της αρμοδιότητάς της.

Σημεία δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

Να χρησιμοποιηθούν και να αυξηθούν κατά το δυνατόν τα κοινωνικά κονδύλια του προϋπολογισμού της Κοινότητας προκειμένου να ερευνηθούν οι προαναφερόμενοι τομείς¹⁶, παράλληλα με μελέτες για τον ρόλο της σωματεμπορίας στην εξάπλωση των δια της σεξουαλικής οδού μεταδιδόμενων ασθενειών και την κατάχρηση ναρκωτικών. Να προσδιοριστούν, με ειδικά εργαστήρια επαγγελματιών και ερευνητών, οι τομείς που κατά προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσουν πεδίο ειδικευμένης έρευνας.

Να δημοσιευτούν και να τεθούν σε ευρεία διάθεση έρευνες που χρηματοδοτήθηκαν από την Κοινότητα.

---

¹⁶ Π.χ. το Τέταρτο Πρόγραμμα Ίσων Ευκαιριών

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ

Να ανατεθούν κατάλληλες μελέτες στο πλαίσιο του προγράμματος STOP, ειδικότερα λαμβάνοντας υπόψη την μελλοντική εργασία της Μονάδας Ναρκωτικών της Ευρωπόλ.

II. 1. γ: Συνεργασία και συντονισμός

Σαφές συμπέρασμα που εξάγεται από την έλλειψη συνεκτικής πληροφόρησης που θα μπορούσε να βοηθήσει τους εμπλεκόμενους φορείς, αποτελεί το γεγονός ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη να κοινοποιηθούν όποια διαθέσιμα στοιχεία και να εργαστούν οι εν λόγω φορείς κατά τρόπο συντονισμένο. Στη Διάσκεψη της Βιέννης, τόσο οι κυβερνητικές αρχές όσο και οι ΜΚΟ διατύπωσαν την αίσθηση ότι είναι ανεπαρκείς οι επαφές μεταξύ των ατόμων που ασχολούνται στα διάφορα στάδια με τη βοήθεια προς τα θύματα, και ζητήθηκε επανειλημμένα η σύσταση στα κράτη μέλη εθνικών κεντρικών συντονιστικών φορέων, απαρτιζόμενων από αρχές επιβολής του νόμου και από μεταναστευτικές, δικαστικές και κοινωνικές αρχές, καθώς και μέλη ΜΚΟ. Είναι σαφές ότι εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών να λάβουν απόφαση σχετικά με το θέμα της σύστασης τέτοιων φορέων. Όμως η Επιτροπή δεν βλέπει με ποιό τρόπο θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η σωματεμπορία, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, αν δεν υπάρξουν κάποιες μορφές εσωτερικού συντονισμού. Οι μηχανισμοί συγκέντρωσης στοιχείων θα βοηθούσαν στη σύσταση δικτύου συγκρίσιμων πληροφοριών· φαίνεται όμως ότι δεν υπάρχει επαφή ούτε για μεμονωμένες περιπτώσεις όπου χρειάζεται να βελτιωθούν οι τρόποι επικοινωνίας.

Δεν είναι μόνο στο εσωτερικό των κρατών μελών ή μεταξύ των κρατών μελών που θα ήταν χρήσιμο να υπάρξει μεγαλύτερος συντονισμός. Υπάρχουν και άλλοι διεθνείς οργανισμοί που ασχολούνται ενεργά στον τομέα αυτό. Το Συμβούλιο της Ευρώπης, με τη συντονιστική επιτροπή του για την ισότητα ανδρών και γυναικών (CDEG), ασχολείται ενεργά με το θέμα της σωματεμπορίας γυναικών και του εξαναγκασμού σε πορνεία από τον Σεπτέμβριο 1991, οπότε και διοργάνωσε σεμινάριο για τη δράση κατά της σωματεμπορίας γυναικών¹⁷. Εν συνεχεία, η CDEG σύστησε ομάδα ειδικών για τη δράση κατά της σωματεμπορίας γυναικών και της εξαναγκαστικής πορνείας, οι οποίοι, το 1994, υπέβαλαν προς εξέταση στη συντονιστική επιτροπή κατάλογο προτεραιοτήτων συνοδευόμενων από τις σχετικές ενέργειες. Η CDEG ανέθεσε σε εμπειρογνώμονα σύμβουλο να καταρτίσει σχέδιο δράσης βάσει των συστάσεων που διατυπώθηκαν στην έκθεση της ομάδας ειδικών¹⁸. Σε πρόσφατη συνάντηση (22-25 Οκτωβρίου 1996), η CDEG έλαβε την απόφαση να συστήσει πολυκλαδική ομάδα ειδικών, στους οποίους θα ανατεθεί η προετοιμασία προτάσεων για συγκεκριμένες ενέργειες που μπορεί να πάρουν τη μορφή σύστασης.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει να βελτιώσει τους δεσμούς της με διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς όπως τα Ηνωμένα Έθνη, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τα Όργανα της ΕΕ και άλλες περιφερειακές ενώσεις, ώστε να επισημανθούν οι σχετικές ανάγκες και οι προτεραιότητες, ενώ παράλληλα θα προσπαθήσει να αντλήσει οφέλη από τις βελτιωμένες συμπληρωματικές πολιτικές. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η στήριξη φορέων που ελέγχουν και διεξάγουν ενέργειες που έχουν στόχο το συγκεκριμένο πρόβλημα της σωματεμπορίας, η προώθηση μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου προγραμματισμού δράσεων με προτεραιότητα που πρέπει να αναληφθούν από κοινού, και η επιτάχυνση της ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά εξελισσόμενες δράσεις και σχετικά ερευνητικά έργα.

¹⁷ Βλ. Πρακτικά του Σεμιναρίου, Στρασβούργο 25-27 Σεπτεμβρίου 1991.

¹⁸ "Plan of Action against traffic in women and forced prostitution", Michele Hirsch, EG(96) 2, Στρασβούργο 1996. Για την προετοιμασία της Διάσκεψης της Βιέννης, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης

Από τη Διάσκεψη της Βιέννης και μετά, η Επιτροπή όρισε ένα σημείο συντονισμού για τις ενέργειές της¹⁹. Επίσης, η Επιτροπή επιθυμεί να δει να συσφίγγονται οι επαφές με τις ΜΚΟ στις διάφορες χώρες για την ανταλλαγή των καλύτερων μεθόδων και την ενδεχόμενη σύσταση κοινών σχεδίων.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να εξεταστούν τρόποι για τη βελτίωση της συλλογής στοιχείων σε εθνικό επίπεδο, και για την αμοιβαία ανακοίνωση μηχανισμών μεταξύ εμπλεκόμενων ομάδων και αρχών.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών και Επιτροπής:

Να υπάρξει στενός συντονισμός των εργασιών στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ και Επιτροπής:

Να εξεταστούν, από κοινού με διεθνείς οργανισμούς, συντονισμένες πολιτικές και η δυνατότητα κοινών ενεργειών.

Να επιταχυνθεί ο διάλογος με τις ΜΚΟ και να ενθαρρυνθεί η σύσταση δικτύου των ΜΚΟ που εργάζονται σε διάφορες χώρες, τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες.

II. 1. δ: Ενημερωτικές εκστρατείες

Σοβαρό προληπτικό μέτρο αποτελεί η παροχή στις γυναίκες των χωρών προέλευσης πληροφόρησης σχετικά με τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της νόμιμης μετανάστευσης, καθώς επίσης και σχετικά με τους κινδύνους που ελοχεύουν σε περίπτωση λαθρομετανάστευσης. Σε τρίτες χώρες έχει ήδη διεξαχθεί σημαντικό έργο εκ μέρους των ΜΚΟ, αλλά το έργο αυτό πρέπει να εδραιωθεί και να επεκταθεί. Φαίνεται ότι ο αποφασιστικός ρόλος εναπόκειται στις ΜΚΟ λόγω της πείρας τους και των ειδικευμένων γνώσεών τους όσον αφορά τις τοπικές συνθήκες στις χώρες καταγωγής. Σημαντικός είναι επίσης και ο ρόλος των πρεσβειών και των προξενείων των κρατών μελών. Η σημασία του ρόλου αυτού αναγνωρίστηκε από το Συμβούλιο το 1993, με μία από τις πέντε συστάσεις για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας²⁰, στην οποία αναφερόταν η ανάγκη να οργανωθούν ενημερωτικές εκστρατείες στις διπλωματικές και προξενικές αρχές ώστε να αποφευχθεί η εκμετάλλευση της πορνείας. Στον τομέα αυτό μπορεί να γίνει κάτι περισσότερο, σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις των χωρών κατάληξης, ενδεχομένως, θέτοντας ως στόχο νέους που ευρίσκονται στον κίκλο της εκπαίδευσης.

Ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με τους τρόπους που μπορούν να ζητήσουν βοήθεια πρέπει να απευθύνονται και σε γυναίκες θύματα σωματεμπορίας που ευρίσκονται ήδη στην ΕΕ. Η βοήθεια παρέχεται από τις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες και τις ΜΚΟ, ενώ η Επιτροπή αναζητά τρόπους να βοηθήσει την παροχή πληροφοριών. Οι γυναίκες που εισέρχονται στην ΕΕ με νόμιμη απασχόληση αλλά εξαναγκάζονται σε πορνεία πρέπει, και αυτές, να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και να βοηθούνται στην πρόσβαση σε συστήματα που θα διαφυλάξουν τα δικαιώματά αυτά.

Για να αποθαρρυνθούν οι ενδεχόμενοι πελάτες, πρέπει να ενισχυθούν τα αποτρεπτικά μέτρα για την πληροφόρησή τους ως προς τους κινδύνους που διατρέχει η υγεία τους. Κάτι τέτοιο θα συμβάλλει και στον περιορισμό των κινδύνων στη δημόσια υγεία σε ολόκληρη την ΕΕ.

¹⁹ Στην task force για δικαστικές και εσωτερικές υποθέσεις

²⁰ Συστάσεις για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας - Ανακοίνωση Τύπου του Συμβουλίου αριθ. 10550/93 της 29-30 Νοεμβρίου 1993, βλ. παράρτημα 2

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

Με τη στήριξη της Αρμόδιας για τον Προϋπολογισμό Αρχής, να εξευρεθούν τρόποι για την αύξηση της χρηματοδότησης του ενημερωτικού έργου των ΜΚΟ.

Να υποστηριχθούν ενημερωτικές εκστρατείες για την παροχή βοήθειας στα θύματα.

Να υποστηριχθούν ενημερωτικές εκστρατείες για την αποτροπή δυνητικών πελατών.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και κρατών μελών:

Σύμφωνα με το Τέταρτο μεσοπρόθεσμοκοινοτικό πρόγραμμα δράσης για τις ίσες ευκαιρίες, να ενθαρρυνθεί η σύσταση συστημάτων ενημέρωσης όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων. Να υπάρχει σε τακτική βάση ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών για τους τρόπους με τους οποίους θα αντιμετωπιστούν μορφές εκμετάλλευσης που συνδέονται με τη σωματεμπορία.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

Να εξεταστεί, από κοινού με τα κράτη μέλη, ο συντονισμός των ενημερωτικών εκστρατειών σχετικά με τη σωματεμπορία σε τρίτες χώρες, που θα διεξαχθούν με τη συμμετοχή των αντιπροσωπειών της ΕΕ.

II. 1. ε: Κατάρτιση του προσωπικού

Κατά τη διάρκεια της Διάσκεψης της Βιέννης επισημάνθηκε η ανάγκη ειδικής κατάρτισης όλων των επαγγελματιών ομάδων σε όλους τους τομείς. Τόσο η ειδική όσο και η πολυτομεακή κατάρτιση μπορεί να καλυφθεί από το μελλοντικό πρόγραμμα ανταλλαγών GROTIUS²¹, καθώς και από το πρόγραμμα STOP.

Σημεία δράσης:

Βλ. ειδικότερα: II.2.α - Κατάρτιση στις μεταναστευτικές υπηρεσίες
II.4.β - Κατάρτιση στις υπηρεσίες επιβολής του νόμου
II.5.ε - Κατάρτιση στον κοινωνικό τομέα

II. 2 : ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Τα θέματα που συνδέονται με τη μετανάστευση (θεωρήσεις εισόδου, έλεγχοι εισόδου, παραμονής και μετέπειτα κυκλοφορίας στο έδαφος κρατών μελών) παίζουν σημαντικό ρόλο στη γενική εικόνα του φαινομένου της σωματεμπορίας. Σύμφωνα με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η πολιτική όσον αφορά τη μετανάστευση και τους υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και οι κανόνες που διέπουν τη διέλευση των προσώπων από τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών και την άσκηση των σχετικών ελέγχων, θεωρούνται θέματα κοινού ενδιαφέροντος (άρθρο Κ.1 σημεία 2 και 3). Έτσι, η νομική βάση για κοινή δράση στο ειδικό πεδίο της μεταναστευτικής πολιτικής υπάρχει ήδη στη συνθήκη.

---

²¹ Το πρόγραμμα αυτό ευρίσκεται κατά το 1996 στο στάδιο της σύστασής του στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα, και αφορά προγράμματα κατάρτισης και ανταλλαγής προσωπικού του δικαστικού τομέα.

II. 2. α: Κατάσταση στις μεταναστευτικές υπηρεσίες

Η Διάσκεψη της Βιέννης σύστησε να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση και η κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων που εργάζονται σε μεταναστευτικές υπηρεσίες (ειδικότερα των υπαλλήλων πρεσβειών και προξενείων, και εκείνων που ασχολούνται με την έκδοση θεωρήσεων), καθώς και την συμπερίληψη του θέματος "σωματεμπορία γυναικών" σε μελλοντικά πολυετή προγράμματα ανταλλαγών.

Η Επιτροπή συμφωνεί ως προς την ανάγκη να υπάρξει ενημέρωση και κατάρτιση του προσωπικού των πρεσβειών και των προξενείων, καθώς και του προσωπικού των μεταναστευτικών υπηρεσιών στα ίδια τα κράτη μέλη. Στις τρίτες χώρες για τις οποίες απαιτείται η έκδοση θεώρησης προκειμένου να επιτραπεί η είσοδος υπηκόων τους στην ΕΕ, η εξουσία έκδοσης θεωρήσεων παρέχει στο προσωπικό των πρεσβειών διπλή ευκαιρία να ευαισθητοποιήσουν τους υποβάλλοντες αίτηση για την έκδοση θεώρησης ως προς τους κινδύνους και την πραγματικότητα που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν και να τους προειδοποιήσουν ως προς τις τακτικές που ακολουθούνται από τους σωματέμπορους.

Με πρόταση της Επιτροπής, εγκρίθηκε στις 28 Οκτωβρίου το πρόγραμμα SHERLOCK για την κατάρτιση, τις ανταλλαγές και τη συνεργασία στον τομέα των εγγράφων ταυτότητας. Το πρόγραμμα αυτό έχει στόχο τη βελτίωση της γνώσης, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, του θέματος της ασφάλειας των εγγράφων ταυτότητας και θα μπορούσε να παίξει θετικό ρόλο στον αγώνα κατά της σωματεμπορίας όποτε προκύπτουν πλαστά έγγραφα και περιπτώσεις παραποίησης. Αναμένεται ότι στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού θα διατεθούν 5 εκατ. ECU για την περίοδο 1996-2000.

Κατά τη διάρκεια του 1996 διεξήχθη πιλοτικό σχέδιο της Επιτροπής σχετικά με την μετανάστευση και τα εξωτερικά σύνορα, και η Επιτροπή θα υποβάλει προσεχώς πρόταση για πρόγραμμα πολυετούς κατάρτισης και ανταλλαγής υπαλλήλων των κρατών μελών, οι οποίοι ασχολούνται με την μετανάστευση, το άσυλο και τα εξωτερικά σύνορα.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

Να χρησιμοποιηθεί το πρόγραμμα STOP για την κατάρτιση υπαλλήλων των μεταναστευτικών υπηρεσιών.

Να διεξαχθούν ενέργειες κατάρτισης σχετικά με πλαστά έγγραφα, σύμφωνα με το πολυετές πρόγραμμα SHERLOCK

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

Να υποβληθεί πρόταση για πολυετές πρόγραμμα κατάρτισης και ανταλλαγής υπαλλήλων των υπηρεσιών που ασχολούνται με την μετανάστευση, το άσυλο και τα εξωτερικά σύνορα, στο οποίο θα λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη ειδικής κατάρτισης των υπαλλήλων που ασχολούνται με τα θέματα αυτά και την καταπολέμηση και πρόληψη της σωματεμπορίας.

II. 2. β: Προσωρινή άδεια παραμονής

Να εξεταστεί το θέμα έκδοσης προσωρινής άδειας παραμονής για τα θύματα που είναι πρόθυμα να συμμετάσχουν ως μάρτυρες σε δικαστικές διαδικασίες, και να υπάρξει ουσιαστική συνεργασία μεταξύ δικαστικών και αστυνομικών αρχών για να αποφευχθεί η απέλαση πριν προηγηθούν οι απαραίτητες διαβουλεύσεις.

Οι έρευνες που έχουν γίνει έχουν καταδείξει ότι οι γυναίκες θύματα σωματεμπορίας που διαμένουν παράνομα σε διάφορες χώρες σπάνια διαφεύγουν από τους σωματεμπόρους. Ο φόβος του επαναπατρισμού τους τις εμποδίζει να συνεργάζονται με τις αρχές δίωξης της σωματεμπορίας. Μάλιστα, σε πολλές περιπτώσεις τα θύματα επαναπατρίζονται ταχύτατα. Από άποψη

καταπολέμησης της σωματεμπορίας, αυτό δεν αποτελεί ικανοποιητική κατάσταση, δεδομένου ότι χωρίς τη μαρτυρία των θυμάτων οι υποθέσεις σωματεμπορίας δεν φθάνουν στο δικαστήριο. Μετά τη Διάσκεψη της Βιέννης, το Βέλγιο υπέβαλε στο Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, πρόταση στην οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνεται και η λύση μιας προσωρινής άδειας παραμονής. Οι σχετικές συζητήσεις συνεχίζονται. Η Επιτροπή υποστηρίζει την αρχή μιας άδειας παραμονής, τόσο για να μπορέσει να καταπολεμηθεί η σωματεμπορία όσο και για να μπορέσει να παρασχεθεί προστασία στα θύματα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε άδεια παραμονής θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το διάστημα των δικαστικών διαδικασιών κατά των σωματεμπόρων. Πρέπει επίσης να γίνει σαφές ότι μετά την περάτωση των δικαστικών διαδικασιών, και εφόσον στο μεταξύ δεν έχει επιστρέψει στη χώρα του, ο κάτοχος άδειας παραμονής απολαύει νόμιμου καθεστώτος παραμονής στη χώρα υποδοχής.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

Να επιτευχθεί ταχέως συμφωνία στο σχέδιο κοινής δράσης για την έκδοση προσωρινής άδειας παραμονής στα θύματα σωματεμπορίας.

II. 3 : ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Οι σωματέμποροι θα εξακολουθήσουν να επωφελούνται από τα κενά και τα όρια των διαφόρων εθνικών δικαστικών συστημάτων, εκτός εάν βελτιωθεί η δικαστική συνεργασία μεταξύ των κρατών της ΕΕ. Τα θύματα εξάλλου πρέπει να μπορούν να βασιστούν στα δικαστικά συστήματα, ενώ πρέπει να υπάρξουν μορφές προστασίας των μαρτύρων έτσι ώστε να δοθεί στα θύματα η ευκαιρία να υψώσουν τη φωνή κατά των σωματεμπόρων τους. Στη Διάσκεψη της Βιέννης τέθηκαν πάμπολλα θέματα δικαστικής συνεργασίας, μεταξύ των οποίων η ποινικοποίηση της σωματεμπορίας, η κατάσχεση του προϊόντος σωματεμπορίας και διάφορα σχέδια προστασίας των μαρτύρων.

II. 3. α: Υφιστάμενα σε διεθνές επίπεδο μέσα

Η κατάσταση ως προς τα υφιστάμενα διεθνώς μέσα δεν είναι ικανοποιητική. Πάνω από 5 διεθνείς συμβάσεις έχουν εκπονηθεί μέσα στην περίοδο 1900 - 1950 με θέμα το εμπόριο ανθρώπων και την πορνεία. Ο στόχος των συμβάσεων αυτών ποικίλλει, γενικά όμως όλες προβλέπουν την ποινικοποίηση ορισμένων τύπων συμπεριφοράς που συνδέονται με τη σωματεμπορία γυναικών με σκοπό την πορνεία, ή προβλέπουν συνεργασία μεταξύ των κρατών για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα. Καμμία από τις συμβάσεις αυτές δεν έχει κυρωθεί από όλα τα 15 κράτη μέλη.

II. 3. β: Εθνική νομοθεσία

Να γίνει η σχετική καταγραφή και να αξιολογηθεί η εθνική νομοθεσία.

Στα περισσότερα κράτη μέλη η νομοθεσία δεν προβλέπει ειδικές διατάξεις για το θέμα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης γυναικών θυμάτων σωματεμπορίας προερχόμενων από άλλη χώρα, ή ενδεχομένως το θέμα τίθεται στο πλαίσιο της μαστροπείας με σκοπό την πορνεία. Εντούτοις, μερικά κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τη λεπτή θέση στην οποία ευρίσκονται οι αλλοδαπές γυναίκες θύματα σωματεμπορίας.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

Να εφαρμοστεί η πρόταση του προγράμματος STOP, και συγκεκριμένα να συλλέγονται στοιχεία για τη σχετική νομοθεσία στα κράτη μέλη, να στηριχθεί η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους, και να διευκολυνθεί η δικαστική συνεργασία.

Να εξεταστεί η ενθάρρυνση των τρίτων χωρών προέλευσης να προβούν στην εισαγωγή και ουσιαστική εφαρμογή της ποινικής νομοθεσίας σε ό,τι αφορά τη σωματεμπορία.

II. 3. γ: Νέα νομικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βελτίωση της ποινικής νομοθεσίας. Η Διάσκεψη της Βιέννης προέβη σε ρητές συστάσεις για την ποινικοποίηση της κατάχρησης, την κατάσχεση των προϊόντων αξιοποιων πραξίων και την ετεροδικία, την προστασία των μαρτύρων και την διάδοση πληροφοριών ως προς τις καταδίκες.

Τα κενά και οι αντιφάσεις που επισημάνθηκαν στις συστάσεις φαίνεται να δικαιολογούν την ανάγκη εισαγωγής ενός νέου νομοθετικού μέσου που θα τα καλύψει. Επειδή όμως τα θέματα που αναφέρθηκαν εμπίπτουν κυρίως στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικά θέματα, η Επιτροπή δεν έχει δικαίωμα πρωτοβουλίας²². Ως εκ τούτου, δέχτηκε με ιδιαίτερη ευχαρίστηση την πρόταση που υπεβλήθη στο Συμβούλιο μετά τη Διάσκεψη της Βιέννης να θεσπιστεί ένα μέσο υπό τη μορφή κοινής δράσης για να βελτιωθεί η δικαστική συνεργασία στην καταπολέμηση της σωματεμπορίας, όπου υπάρχουν προτάσεις επί όλων των ανωτέρω θεμάτων.

Η Επιτροπή θεωρεί επιτακτικό να επιτευχθεί συμφωνία επί των ακόλουθων κύριων θεμάτων:

την ανάγκη μέτρων που θα ενθαρρύνουν και θα βοηθούν τα θύματα σωματεμπορίας να καταγγέλλουν τα αδικήματα, και μάλιστα ειδικές ρυθμίσεις για την παροχή και την αποδοχή βοήθειας,

την ανάγκη να ληφθεί υπόψη η κατάχρηση και η εκμετάλλευση της ιδιαίτερα ευαίσθητης θέσης και της εξάρτησης των θυμάτων, ανεξάρτητα από την επιφανειακή συναίνεσή τους,

απαιτούνται ρυθμίσεις για την προστασία των μαρτύρων, οι οποίες θα ισχύουν για τα θύματα σωματεμπορίας και θα εμπλέκουν και τις ΜΚΟ που παρέχουν βοήθεια στα θύματα,

την ανάγκη ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των δικαστικών αρχών, και θέσπιση νομικής βάσης για την αυτόματη διάδοση των πληροφοριών,

κατάσχεση του προϊόντος του οργανωμένου εγκλήματος που έχει σχέση με σωματεμπορία γυναικών.

Αρκετά κράτη μέλη έχουν αλλάξει πρόσφατα τη νομοθεσία τους για να επιτρέψουν την ετεροδικία σε υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (τουρισμός με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών). Έχει ουσιαστική σημασία να εξασφαλιστεί το δίκτυο της σωματεμπορίας, αλλά πολύ λίγα κράτη μέλη προβλέπουν διατάξεις που να αφορούν εκείνους που συλλαμβάνονται να διαπράττουν σωματεμπόριο ή να εκμεταλλεύονται ενήλικες. Η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτό το νομικό κενό δεν αντικατοπτρίζει επαρκώς τη σοβαρότητα οποιασδήποτε σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ:

Να επιτευχθεί συμφωνία για κοινή δράση στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας η οποία να καλύπτει τη σωματεμπορία γυναικών και θα περιλαμβάνει τα σημαντικά

²² Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο Κ.3 παρ. 2 δεύτερο εδάφιο

σημεία που αναφέρθηκαν πιο πάνω, και να εξεταστεί η εισαγωγή διατάξεων ετεροδικίας που να καλύπτει την περίπτωση σωματεμπορών.

II. 3. δ: Κυρώσεις

Επί πλέον των συστάσεων της Διάσκεψης της Βιέννης για την ποινική νομοθεσία, η Επιτροπή σημειώνει τις διαφορές προσέγγισης στο θέμα των κυρώσεων που προβλέπονται από τις νομοθεσίες των διαφόρων κρατών μελών για τη σωματεμπορία.

Σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος της ΕΕ μπορεί να επιβληθούν αυστηρότατες ποινές (μέχρι 15 χρόνια φυλάκιση) σε περιπτώσεις οργανωμένης σωματεμπορίας. Εντούτοις, επειδή δεν έχουν όλα τα κράτη της ΕΕ ειδικά αδικήματα σχετικά με την σωματεμπορία, υπάρχουν σοβαρές διαφορές ως προς τις ποινές που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία. Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι αδικήματα σχετικά με τη σωματεμπορία σε βάρος γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση θα πρέπει, σε όλα τα κράτη μέλη, να συνεπάγονται ποινές στις οποίες θα συμπεριλαμβάνεται η στέρηση της ελευθερίας ή λήψη άλλων μέτρων.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να εξεταστεί η επιβολή αυστηρών κυρώσεων για τη σωματεμπορία, που θα αντικατοπτρίζουν επαρκώς τη σοβαρότητα του αδικήματος.

II. 4 : ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η σωματεμπορία γυναικών φαίνεται να ευρίσκεται κατά κύριο λόγο στα χέρια δικτύων οργανωμένου εγκλήματος, που λειτουργούν ως διαρθρωμένες διεθνείς επιχειρήσεις. Συχνά μπορεί να συνδέεται με άλλες μορφές εγκληματικότητας, όπως η διακίνηση ναρκωτικών. Καμία αρχή επιβολής του νόμου σε κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να καταπολεμήσει μόνη της τη σωματεμπορία. Το κεφάλαιο αυτό πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των συζητήσεων που διεξάγονται στο Συμβούλιο ΔΕΥ, όπου μόνο τα κράτη μέλη έχουν δικαίωμα πρωτοβουλίας²³.

II. 4 α: Συνεργασία και επικοινωνία

Ανταλλαγή αναλύσεων και πληροφοριών, καθώς και καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, όπου περιλαμβάνεται και ο ορισμός εθνικών σημείων αναφοράς και κατάλογος.

Στα κράτη μέλη, η επικοινωνία μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών αποτελεί βέβαια θέμα εσωτερικού κανονισμού. Πολλά κράτη διαθέτουν μικρή αστυνομική δύναμη ειδικευμένη στα εγκλήματα ηθών, η οποία διαθέτει πείρα σε θέματα σωματεμπορίας ως μορφής εγκληματικότητας, η οποία περιορίζεται στα άτομα που έχουν άμεση πείρα από την επαφή με τα θύματα. Σε μερικά κράτη έχουν σημειωθεί κινήσεις για τη σύσταση ειδικευμένων μονάδων στο πλαίσιο αρχών επιφορτισμένων με την επιβολή του νόμου είτε ως πολυκλαδικές υπηρεσίες (με αστυνομικές, κοινωνικές, μεταναστευτικές αρχές) είτε με στόχο να αποτελέσουν ένα εθνικό σημείο αναφοράς για την καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών αστυνομικής φύσεως. Βέβαια, υπάρχουν διάφοροι τρόποι σύστασης υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο, που λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα εθνικά συστήματα. Αυτό που είναι σημαντικό είναι να υφίστανται αποτελεσματικές μέθοδοι επικοινωνίας.

²³ Σύμφωνα με το άρθρο Κ.3 παρ. 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή δεν έχει δικαίωμα πρωτοβουλίας ως προς την υποβολή νομοθετικών προτάσεων στον τομέα αυτό.

Για να βελτιωθεί η διεθνής συνεργασία, τα κράτη μέλη συμφώνησαν, το 1994, να συμπεριλάβουν τη σωματεμπορία στη Σύμβαση περί σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αποτελεί οργάνωση ανταλλαγής πληροφοριών για την επιβολή του νόμου στην ΕΕ, και η τελική συμφωνία ελήφθη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φλωρεντίας (21-22 Ιουνίου 1996). Στο άρθρο 2 της σύμβασης ορίζονται η λαθρομετανάστευση και η εμπορία ανθρώπων ως δύο από τους κυριότερους τομείς δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ αμέσως μόλις ολοκληρωθεί η κύρωση από όλα τα κράτη μέλη, οπότε και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα κληθεί να αναπτύξει ρόλο στη στρατηγική και επιχειρησιακή ανάλυση της σωματεμπορίας ως μέρος της οργανωμένης εγκληματικότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 2 της Σύμβασης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Επιτροπή θα συνάψουν τυπική συμφωνία συνεργασίας, η οποία θα προβλέπει ρητά τη σωματεμπορία.

Στο μεταξύ, η πρώτη φάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Μονάδα Ναρκωτικών (MNE), έχει από το Μάρτιο 1995 την εντολή να συμπεριλάβει στη δράση της και ενέργειες κατά των δικτύων λαθρομετανάστευσης, και από τις 27 Σεπτεμβρίου 1996 κατά της σωματεμπορίας. Οι υπουργοί συμφώνησαν επίσης ότι η MNE πρέπει να καταρτίσει κατάλογο ειδικευμένων αρχών (κατάλογο των σημείων επαφών με σκοπό την επιβολή του νόμου) για την καταπολέμηση του εγκλήματος. Σε αυτόν θα δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα σε τμήμα που θα καλύπτει την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και τη σωματεμπορία. Πρόκειται για σημαντικό βήμα ως προς τη βελτίωση της αστυνομικής συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, γεγονός που χαιρετίζεται με ικανοποίηση από την Επιτροπή. Για να είναι αποτελεσματική η MNE, πρέπει επίσης να βελτιωθεί η ταχεία και ακριβής διαβίβαση πληροφοριών από τα κράτη μέλη.

Η Διάσκεψη της Βιέννης συνέστησε τον ορισμό εθνικών σημείων επαφής. Σε μερικές περιπτώσεις κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί μέσω του καταλόγου ειδικευμένων αρχών, αλλά φαίνεται πιο σκόπιμο κάθε κράτος μέλος να ορίσει το ίδιο, αν δεν το έχει κιάλας κάνει, ένα σημείο επαφής.

Ένα από τα πρώτα έργα με το οποίο θα ασχοληθεί το πρόγραμμα STOP θα είναι πιθανόν η εκπόνηση αφενός μελετών για τη συγκέντρωση πληροφοριών και αφετέρου αναλύσεων επί διαφόρων θεμάτων, μεταξύ των οποίων τα θύματα του εμπορίου ανθρώπων, παράλληλα με την εξέταση της σκοπιμότητας να καταρτιστεί βάση δεδομένων όπου θα καταγράφονται στοιχεία DNA.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να εξασφαλιστεί η ταχεία κύρωση της σύμβασης Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

Να καταρτιστεί από την MNE κατάλογος ειδικευμένων αρχών και να οριστούν από τα κράτη μέλη σημεία επαφής.

II. 4. β: Κατάρτιση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου

Να αναπτυχθούν προγράμματα κατάρτισης αφενός ως προς την επιχειρησιακή πλευρά και αφετέρου ως προς τη γενικότερη ευαισθητοποίηση.

Ήδη από το 1993 το Συμβούλιο έχει συμφωνήσει ότι απαιτείται μεγαλύτερη κατάρτιση των υπαλλήλων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας με σκοπό την πορνεία. Όταν η Επιτροπή ζήτησε να πληροφορηθεί από τα κράτη μέλη μέχρι ποίου σημείου έχει δοθεί συνέχεια στις συστάσεις του Μαΐου 1996, ένα κράτος μέλος ανέφερε συγκεκριμένα μαθήματα κατάρτισης ανοικτά και για τα άλλα κράτη μέλη (αν και μέχρι σήμερα μόνο δύο γειτονικά προς το πρώτο κράτη μέλη έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας). Σε μερικά κράτη μέλη υφίστανται μικρές μονάδες ειδικευμένων υπαλλήλων, αλλά κατά τη

Διάσκεψη της Βιέννης φάνηκε ότι είναι αναγκαίο να επεκταθεί σε ευρύτερη βάση ή καλύτερη γνώση για τα δίκτυα και τις μορφές σωματεμπορίας καθώς και τη σχετική νομιμοποίηση των προσόδων από παράνομες δραστηριότητες όπου, μεταξύ άλλων, συμμετέχουν και μεγάλες επιχειρηματικές οργανώσεις.

Όσον αφορά τα θύματα, η στάση των αστυνομικών υπηρεσιών χαρακτηρίστηκε σε μερικά περιπτώσεις από μικρή συναίσθηση της θέσης των γυναικών ως θυμάτων εγκλήματος. Αν οι προσδοκίες από την αστυνομία για παροχή βοήθειας στα θύματα είναι μικρές, η απροθυμία των θυμάτων να συνεργαστούν θα είναι μεγαλύτερη - και έχει μεγάλη σημασία η έλλειψη εμπιστοσύνης εκ μέρους των θυμάτων. Η άποψη που διατυπώθηκε κατά τη Διάσκεψη της Βιέννης ήταν ότι η κατάλληλη συμπεριφορά των αστυνομικών υπηρεσιών προς τα θύματα μπορεί να διαμορφωθεί με ειδικευμένη κατάρτιση. Αναφέρθηκε επίσης η ανάγκη γνώσεων ξένων γλωσσών ως σημαντικός παράγων για τη βελτίωση της επικοινωνίας με τα θύματα. Ένα σχέδιο προγράμματος (OISIN) στο πλαίσιο του Τίτλου VI αναμένεται να εγκριθεί σύντομα για να παράσχει τη σχετική κατάρτιση σε υπαλλήλους υπηρεσιών επιβολής του νόμου²⁴.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών:

Να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα STOP οι ανωτέρω πλευρές για τα προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται στους υπαλλήλους των υπηρεσιών επιβολής του νόμου.

Να ευαισθητοποιηθεί η αστυνομία ως προς τη θέση των θυμάτων, π.χ. μέσω κοινών προγραμμάτων κατάρτισης αστυνομίας και φορέων περίθαλψης των θυμάτων.

Να παρέχεται κατάρτιση στη γλώσσα των θυμάτων, ή τουλάχιστον να παρέχονται δυνατότητες διερμηνείας.

Να παρέχονται μαθήματα κατάρτισης από κοινού με φορείς περίθαλψης θυμάτων.

Να αναπτυχθούν μαθήματα κατάρτισης σχετικά με τη σωματεμπορία στο πλαίσιο του προγράμματος OISIN για την επιβολή του νόμου.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να υπάρχουν διαθέσιμες εκπαιδευμένες γυναίκες αστυνομικοί όταν αυτό ζητείται από τα θύματα, και να γίνεται γνωστή αυτή η δυνατότητα στα θύματα.

II. 4. γ: Τρίτες χώρες

Συνεργασία με τρίτες χώρες (κατάρτιση, σημεία επαφής)

Στα προγράμματα κατάρτισης που εκπονούνται από κράτη μέλη μπορούν να συμβάλλουν, ενώ ταυτόχρονα επωφελούνται από αυτά, υπάλληλοι των υπηρεσιών επιβολής του νόμου από τρίτες χώρες, και ειδικότερα από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Προγράμματα όπως εκείνα της Αστυνομικής Σχολής της Κεντρικής Ευρώπης (ΜΕΡΑ) και ήδη υφιστάμενα κοινά σε μερικά κράτη μέλη διεθνή προγράμματα όχι μόνο προσφέρουν τη δυνατότητα ανταλλαγής των χρηστών πρακτικών αλλά φαίνεται ότι δημιουργούν σημαντικές ευκαιρίες για την

²⁴ Προβλέπονται 12 εκατ. ECU για το πρόγραμμα αυτό και για την περίοδο 1996-2000 (2 εκατ. ECU το 1996 και από 2,5 εκατ. ECU από το 1997 και εξής), ανάλογα προς τις πιστώσεις που εγκρίνονται κάθε χρόνο από την Αρχοδία για τον Υπολογισμό Αρχή.

ανάπτυξη σημείων επαφής για επιχειρησιακούς σκοπούς προκειμένου να συμπληρωθεί η βοήθεια που παρέχεται από τους διεθνείς καταλόγους σημείων επαφής.

Οι συστάσεις του Συμβουλίου ΔΕΥ το 1993 αναφέρθηκαν στον διορισμό ειδικευμένων υπαλλήλων σύνδεσης, και αρκετά κράτη μέλη έχουν θέσει σε εφαρμογή αυτό το θεσμό με τις μεγαλύτερες χώρες προέλευσης.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών:

Να υπάρξει δυνατότητα κατάρτισης για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και να επεκταθεί ο κατάλογος σημείων επαφής της ΜΝΕ σε χώρες που δεν είναι μέλη της ΕΕ.

Να γίνει βέλτιστη χρήση των ειδικευμένων υπαλλήλων σύνδεσης της ΕΕ στις χώρες προέλευσης, ειδικότερα κοινή χρήση των πόρων, με στόχο τη βελτίωση της συνεργασίας με τις τοπικές αρχές επιβολής του νόμου.

II. 5 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ευθύνες στον τομέα αυτό έχουν τα κράτη μέλη, οι τοπικές αρχές και η κοινωνία των πολιτών γενικότερα. Η Κοινότητα αναλαμβάνει δράση μόνο αν οι στόχοι των προτεινόμενων ενεργειών δεν μπορούν να επιτευχθούν σε ικανοποιητικό βαθμό από τα κράτη μέλη. Αν και τα προγράμματα της Επιτροπής που αναπτύσσονται πιο κάτω μπορούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της σωματεμπορίας, δεν υποκαθιστούν τη δράση σε επίπεδο κράτους μέλους. Έτσι η Ένωση μπορεί να εμπλακεί²⁵ στη διεύθυνση και το συντονισμό μελετών επί κοινωνικών προβλημάτων στην Ένωση, στην κυκλοφορία πληροφοριών και τη διάδοση των εμπειριών, στην ευαισθητοποίηση και την ανάληψη δράσης στα κράτη μέλη, στην ενθάρρυνση της συνεργασίας, στην επισήμανση προς χάρη του κοινού ορισμένων κοινωνικών προβλημάτων κοινού ενδιαφέροντος, και στη βοήθεια για την επίλυση προβλημάτων τα οποία, αν και ειδικά για κάθε κράτος μέλος, απαιτούν κοινή προσέγγιση²⁶.

II. 5. α: Ενημέρωση

Πληροφόρηση με στόχο την πρόληψη στην ΕΕ: Στήριξη ενημερωτικών εκστρατειών για την ευαισθητοποίηση του κοινού στην ύπαρξη βίας σε βάρος των γυναικών, καθώς και ανταλλαγή πληροφοριών και χρηστών μεθόδων στην καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών.

Βλ. "Ενημερωτικές εκστρατείες", τμήμα II. 1. δ ανωτέρω.

---

²⁵ Η Επιτροπή έχει ήδη συγχρηματοδοτήσει ή έχει στηρίξει ορισμένες μεμονωμένες ενέργειες, είτε στο πλαίσιο του Τρίτου κοινοτικού προγράμματος ισότητας ανδρών και γυναικών (1991-1996) είτε στο πλαίσιο έργων για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, μεταξύ των οποίων και συμπόσιο για τη σωματεμπορία γυναικών που διοργανώθηκε τον Οκτώβριο 1996 στην Ελλάδα, και προσεχείς διασκέψεις με θέμα τις γυναίκες και τη βία μέσω του Internet το 1997 στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και υπουργική διάσκεψη στις Κάτω Χώρες τον Απρίλιο 1997.

²⁶ Συστάσεις περιλαμβάνονται στην έκθεση της επιτροπής σοφών με τίτλο "For a Europe of civic and social rights" (1996).

II. 5. β: Κοινωνικά προγράμματα

Ανάπτυξη προγραμμάτων αρωγής, προγράμματα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, και μέτρα για την επανένταξη στην κοινωνία εντός της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένου και του τομέα της δημόσιας υγείας).

Μερικά κράτη μέλη έχουν θέσει σε εφαρμογή ολοκληρωμένα εθνικά προγράμματα για να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και ο αποκλεισμός από την αγορά εργασίας, για τα οποία απαιτείται συνεργασία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Χρησιμοποιώντας αυτό το παράδειγμα, το νέο πρόγραμμα της ΕΕ "INTEGRA" αποσκοπεί στην ενθάρρυνση ορισμένων ομάδων με μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας να ενταχθούν σε συνθήκες απασχόλησης, μέσω εταιρικών σχέσεων που συνάπτονται μεταξύ των κρατικών αρχών, των ΜΚΟ, των ΜΜΕ, των κοινωνικών εταίρων και ομοσπονδιών. Τα θύματα σωματεμπορίας εμπίπτουν ενδεχομένως εντός των ορίων αυτού του προγράμματος. Μεταξύ των προβλεπόμενων μέτρων πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα: κατάρτιση για την απόκτηση βασικών προσόντων, παροχή συμβουλών, βοήθεια στη γεωγραφική κινητικότητα, και ανταλλαγή χρηστών μεθόδων.

Υπάρχει ανάγκη να τονωθεί η δράση που αποβλέπει στην προστασία της δημόσιας υγείας όσον αφορά θύματα και πελάτες, εφόσον και οι δύο πλευρές μπορούν να μεταδώσουν ασθένειες (AIDS, ηπατίτιδα κλπ.). Η δράση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει προληπτική υγιεινή καθώς και ιατρική και ψυχολογική βοήθεια στα θύματα, με ιδιαίτερη φροντίδα στην επισήμανση αυτών των θυμάτων, όπου και αν ευρίσκονται.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να στηρίξουν και να αναπτύξουν τοπικά και εθνικά προγράμματα αρωγής, προγράμματα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και μέτρα που αποσκοπούν στην επανένταξη.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

Να γίνει πλήρης χρήση των δυνατοτήτων που παρέχονται από το νέο πρόγραμμα INTEGRA για την παροχή βοήθειας στα θύματα σωματεμπορίας σε συντονισμό με τα κράτη μέλη.

Να γίνει χρήση του προγράμματος LEONARDO προκειμένου να παρασχεθεί κατάρτιση σε ομάδες κινδύνου.

Να γίνει χρήση του προγράμματος "Πρόληψη του AIDS και ορισμένων άλλων μεταδοτικών ασθενειών...", και του προγράμματος "Προαγωγή της Υγείας... στον τομέα της δημόσιας υγείας" για τη βοήθεια των θυμάτων.²⁷

II. 5. γ: Κέντρα υποδοχής και αποκατάστασης

Δημιουργία κέντρων περαιτέρω υποδοχής και κέντρων αποκατάστασης.

Μερικά κράτη μέλη διαθέτουν κέντρα για τα θύματα που διαφεύγουν από σωματεμπόρους, και οι ΜΚΟ βοηθούν ή διευθύνουν τέτοια κέντρα. Είναι προφανώς ζωτικής σημασίας να υπάρχει διαθέσιμη κοινωνική και υγειονομική αρωγή καθώς και συνθήκες περίθαλψης που θα βοηθήσουν τα θύματα που πιθανόν ευρίσκονται σε κακή φυσική ή ψυχική κατάσταση να αναλάβουν.

---

²⁷ Απόφαση αριθ. 647/96/EK και απόφαση αριθ. 645/96/EK

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να στηρίξουν όλα τα κράτη μέλη τα κέντρα υποδοχής και αποκατάστασης.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

Να εξεταστούν οι δυνατότητες χρησιμοποίησης του προγράμματος "Νέοι για την Ευρώπη"²⁸ προκειμένου να παρασχεθούν καταφύγια για τα θύματα και συμμετοχής, ει δυνατόν, νέων εθελοντών από την νεοσύστατη "Ευρωπαϊκή Εθελοντική Θητεία" σε κάποια από τα σχέδια αποκατάστασης.

Να γίνουν ανταλλαγές πληροφοριών και χρηστών μεθόδων, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την ίδρυση κέντρων αποκατάστασης, την πρόσβαση στα κέντρα (π.χ. χρησιμοποιώντας τους εργαζόμενους στο OUTREACH), και την τήρηση εχεμύθειας.

II. 5. δ: Συνθήκες απασχόλησης

Παράλληλα προς τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στη Διάσκεψη της Βιέννης, πρέπει να εξεταστεί η ακόλουθη ανάγκη: Απασχόληση, σε συνδυασμό με προσοχή ως προς τις συνθήκες εργασίας των νεανίδων εργαζομένων ως *au pair*, σε μπαρ και εστιατόρια, ορισμένα υγειονομικά ιδρύματα κλπ. Νομικές προδιαγραφές για τους εργοδότες στο πλαίσιο του δικαιώματος εγκατάστασης στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μερικά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει προδιαγραφές ως προς τις συνθήκες εργασίας των νεανίδων που απασχολούνται ως *au pair*, προκειμένου να αποφευχθεί η εκμετάλλευσή τους.

Όλα τα κράτη μέλη προβλέπουν κοινωνικές και υγειονομικές επιθεωρήσεις για τα μπαρ, τα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία. Με τους ελέγχους αυτούς μπορούν να έρθουν στο φως περιπτώσεις εξαναγκαστικής πορνείας.

Τα κράτη μέλη μπορεί να απαιτούν αποδείξεις ήθους και εντιμότητας από τους απασχολούμενους σε μπαρ, χορευτικά κέντρα, σαλόνια μασάζ καθώς και άτομα που διευθύνουν γραφεία συνοικεσίων και υπηρεσίες συνοδείας, ή για όσους εμπλέκονται στη μεταφορά μεταναστών. Εάν απαιτούν αυτές τις αποδείξεις, οφείλουν να αναγνωρίζουν τα αποδεικτικά που εκδίδονται από το κράτος μέλος προέλευσης σύμφωνα με τις κοινοτικές οδηγίες, στο πλαίσιο του δικαιώματος εγκατάστασης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.²⁹

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να ανταλλάσσουν πληροφορίες για τη βέλτιστη μεθοδολογία όσον αφορά τις προϋποθέσεις εργασίας για *au pair*.

Να υπάρχει συντονισμός μεταξύ των κοινωνικών και υγειονομικών επιθεωρήσεων αφενός και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου αφετέρου, με σκοπό την επισήμανση των θυμάτων και την παροχή βοήθειας σε αυτά.

Να αξιολογείται κατά πόσον οι διατάξεις των κοινοτικών οδηγιών για αποδείξεις ήθους και εντιμότητας αποτελούν αποτελεσματικό μέσο για την εγγύηση δημόσιας τάξης για τις δραστηριότητες που τις αφορούν.

---

²⁸ Το πρόγραμμα "Νέοι για την Ευρώπη" προάγει στους νέους την ιδέα του ενεργού πολίτη και ενθαρρύνει την πολιτική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της νεότητας.

²⁹ Οδηγία 68/367, οδηγία 75/368, οδηγία 82/470.

Να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της οδηγίας 64/221 περί του συντονισμού ειδικών μέτρων για τη διακίνηση και τη διαμονή αλλοδαπών, τα οποία δικαιολογούνται από λόγους δημόσιας τάξης (εφαρμογή του άρθρου 56 της συνθήκης της Ρώμης).

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

Να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των απαιτούμενων αποδεικτικών, και με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής, αν χρειάζεται, να προβούν σε κατάλληλες ενέργειες

II. 5. ε: Κατάρτιση στον κοινωνικό τομέα

Παράλληλα προς τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στη Διάσκεψη της Βιέννης, πρέπει να εξεταστεί η ακόλουθη ανάγκη: η ανάπτυξη και η εκπόνηση προγραμμάτων για την κατάρτιση π.χ. προσωπικού υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών που έρχονται σε επαφή με τα θύματα, καθώς και για γλωσσική κατάρτιση προκειμένου το εν λόγω προσωπικό να είναι σε θέση να παράσχει αποτελεσματική βοήθεια στα θύματα.

Η κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση των θυμάτων μετά την απόκτηση νόμιμης άδειας παραμονής, προϋποθέτει ότι θα είναι σε θέση να συμμετάσχουν σε μαθήματα κατάρτισης που θα τα προετοιμάσει για την νέα τους ζωή. Ειδικευμένη κατάρτιση απαιτείται για άτομα που θα ασχοληθούν με υγειονομικά και κοινωνικά επαγγέλματα.

Ρόλο μπορούν να παίξουν επίσης η κατάρτιση διδακτικού προσωπικού, καθώς και ενέργειες ανταλλαγής πληροφοριών, όπως αυτές αναπτύχθηκαν από το πρόγραμμα SOCRATES. Σχέδια εκπαίδευσης ενηλίκων μπορούν επίσης να στηριχθούν στο πλαίσιο του προγράμματος SOCRATES⁴⁰.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

Να στηριχθούν τοπικά και εθνικά προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού σε κοινωνικά και υγειονομικά επαγγέλματα.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

Να εξεταστούν οι δυνατότητες ειδικευμένης κατάρτισης για κοινωνικούς και υγειονομικούς λειτουργούς στο πλαίσιο του προγράμματος SOCRATES ή/και LEONARDO.

---

⁴⁰ Το SOCRATES είναι πολυετές πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της γενικής εκπαίδευσης. Κυριότερη ενέργειά του είναι η ανταλλαγή σπουδαστών στο πλαίσιο του προγράμματος "Erasmus" και η σύσταση συνεργασίας μεταξύ σχολείων στο πλαίσιο της δράσης "Comenius". Το πρόγραμμα πάντως αφήνει περιθώρια για ενέργειες και σε άλλους τομείς της εκπαίδευσης, όπου αποβλέπουμε στη δοκιμή νέων παιδαγωγικών μεθόδων και η διάδοσή τους.

Το Leonardo είναι πολυετές πρόγραμμα στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης. Οι κυριότερες ενέργειές του είναι η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτών σε ευρωπαϊκά θέματα και η ανταλλαγή νέων εργαζομένων. Και εδώ, το πρόγραμμα αφήνει περιθώρια για τη δοκιμή νέων μεθόδων κατάρτισης και τη διάδοσή τους.

Και τα δύο προγράμματα θα χρησιμοποιηθούν για να εξασφαλιστεί η συνέχεια στο Ευρωπαϊκό Έτος της δια βίου κατάρτισης.

Να χρησιμοποιηθεί στην εκπαίδευση των θυμάτων το πρόγραμμα SOCRATES ή/και LEONARDO για την εκπαίδευση ενηλίκων.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Οι κύριοι στόχοι της Κοινότητας όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη περιλαμβάνουν την καταπολέμηση της ένδειας, την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας, και την αειφόρο ανάπτυξη³¹. Το πρόβλημα της σωματεμπορίας συνδέεται άμεσα με όλους αυτούς τους στόχους.

Η σωματεμπορία από τρίτες χώρες προς την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι το μοναδικό θέμα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί τμήμα μόνο ενός πολύ μεγαλύτερου προβλήματος σε παγκόσμιο επίπεδο. Η σωματεμπορία για σεξουαλικούς σκοπούς συναντάται σε πολύ σημαντικό βαθμό, τόσο στο εσωτερικό των αναπτυσσόμενων χωρών (αγροτικές και αστικές ζώνες καθώς και στις σημαντικότερες μεταφορικές αρτηρίες), όσο και μεταξύ αναπτυσσόμενων χωρών και των αναπτυσσόμενων γειτόνων τους υπό τη μορφή μεγάλων βιομηχανιών σεξ. Η σωματεμπορία από τρίτες χώρες φαίνεται επίσης να αυξάνεται από τα Νέα Ανεξάρτητα Κράτη προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Το φάσμα των μέσων που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί περιλαμβάνει προγράμματα συνεργασίας με κυβερνητικές αρχές στις χώρες προέλευσης, κονδύλια για τη χρηματοδότηση της δράσης των ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών (ειδικότερα σε ότι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα). Αυτά θα μπορούσαν να αναπτυχθούν ακόμα περισσότερο, παράλληλα με κινητοποίηση που έχει στόχο την ανάπτυξη δυνατοτήτων διάλογου με τις κυβερνήσεις τρίτων χωρών για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προβλέπονται στη νέα σειρά συμφωνιών μεταξύ Κοινότητας και τρίτων χωρών. Οι σημαντικότεροι εταίροι της Κοινότητας είναι οι χώρες προέλευσης· συνεπώς έχει θεμελιώδη σημασία να διατηρηθεί και να τονωθεί ο διάλογος με τις εθνικές αρχές και τους φορείς στις χώρες αυτές. Ζωτικής σημασίας είναι επίσης η διεθνής συνεργασία με άλλες τρίτες χώρες προέλευσης. Επίσης, η Κοινότητα θα πρέπει να επιδιώξει να βοηθήσει στην ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των πληττόμενων περιοχών στις τρίτες χώρες³².

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

Να εξεταστεί η χρησιμοποίηση, όπου αυτό είναι δυνατό, συμφωνιών με τρίτες χώρες για να συζητηθεί η σωματεμπορία γυναικών και οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να εργαστούν από κοινού οι εταίροι.

Συστάσεις της Διάσκεψης της Βιέννης

Να αναπτυχθούν προγράμματα αρωγής και ειδικά μέτρα που διευκολύνουν την κοινωνική επανένταξη στη χώρα καταγωγής και καταπολεμούν τον κοινωνικό αποκλεισμό. Μεταξύ αυτών, να χρησιμοποιηθούν καλύτερα και να επεκταθούν τα διάφορα προγράμματα της ΕΚ στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη και των συμφωνιών με τρίτες χώρες.

Τα κράτη μέλη και η ΕΕ να στηρίξουν πρωτοβουλίες των χωρών καταγωγής για την πλήρη επανένταξη των θυμάτων.

³¹ Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 130

³² Περιορισμένη στήριξη έχει ήδη δοθεί σε προγράμματα επανένταξης γυναικών θυμάτων σωματεμπορίας, σε μερικές ασιατικές χώρες.

III. 1 : ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΝΕΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΡΑΤΗ

Τα υφιστάμενα προγράμματα, αντιμετωπίζουν τα κύρια αίτια της σωματεμπορίας με την εδραίωση πλουραλιστικών δημοκρατικών διαδικασιών και πρακτικών με σκοπό τη στήριξη της γενικότερης οικονομικής και πολιτικής αναμόρφωσης. Έχει ήδη χρηματοδοτηθεί ευρύ φάσμα ενεργειών που αποσκοπούν στην προαγωγή και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις γυναίκες καθώς και των δικαιωμάτων των παιδιών³³. Τα σημαντικότερα προγράμματα είναι το PHARE και το TACIS, των οποίων οι γενικότεροι στόχοι είναι να συνδράμουν την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, και ειδικότερα τις δημοκρατικές διαδικασίες που βασίζονται σε πολικομματικά συστήματα, την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την επικράτηση του δικαίου και της οικονομικής ελευθερίας, στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και στα Νέα Ανεξάρτητα Κράτη. Τομείς ενεργειών στους οποίους αναφέρθηκε το ειδικό θέμα της σωματεμπορίας γυναικών είναι η προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι αστικές ελευθερίες, οι ίσες ευκαιρίες, η μη διακριτική μεταχείριση, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και στα μέσα ενημέρωσης, και η απόδοση δικαιοσύνης και η χρηστή λειτουργία της δικαιοσύνης και της αστυνομίας. Ένα συγκεκριμένο έργο για την "Πρόληψη της σωματεμπορίας γυναικών" χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος δημοκρατίας του 1994 υπό την εποπτεία του ιδρύματος Stichting Tegen Vrouwenhandel, από κοινού με εταίρους στην Δημοκρατία της Τσεχίας και την Πολωνία.

Εξίσου σημαντικά είναι το επιμέρους πρόγραμμα LIEN των προγραμμάτων TACIS και PHARE, με στόχο τη στήριξη πρωτοβουλιών των ΜΚΟ προς όφελος των μη πλεονεκτικών τμημάτων του πληθυσμού στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Στα προγράμματα αυτά εξέχουσα θέση κατέχει η αρωγή προς τις γυναίκες για βελτιωθεί η υγειονομική τους κατάσταση και η κοινωνική τους θέση, και για να τις βοηθήσουν στην πρόσβαση σε δυνατότητες επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης. Στόχο αποτελούν επίσης περιθωριοποιημένες ομάδες, μεταξύ των οποίων παιδιά στο δρόμο, άστεγοι, θύματα ασθενειών και κατάχρησης ναρκωτικών καθώς και ο μειονεκτικός πληθυσμός, αφενός για να βελτιωθούν η πρόσβασή τους στη βασική περίθαλψη και οι συνθήκες διαβίωσής τους γενικότερα, και αφετέρου για να διευκολυνθεί η κοινωνική τους επανένταξη.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

Να γίνει συνεχής χρήση των επιμέρους προγραμμάτων LIEN και Δημοκρατίας PHARE και TACIS.

Να ενθαρρυνθεί η χρήση όλων των σχετικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των πρόσθετων πρωτοκόλλων των ευρωπαϊκών συμφωνιών με τις ΧΚΑΕ.

Να καταρτιστεί το νομικό πλαίσιο στις ΧΚΑΕ και στα ΝΑΚ μέσω των προγραμμάτων PHARE και TACIS, ώστε να παρασχεθούν συμβουλές στη χάραξη πολιτικής και να προαχθούν ενέργειες διασυνοριακής συνεργασίας που θα προλάβουν την λαθρομετανάστευση, μεταξύ άλλων και στα νέα προγράμματα που αφορούν τον τρίτο πυλώνα.

Να ενημερωθούν οι ΜΚΟ ότι το πρόγραμμα για τη δημοκρατία του κεφαλαίου B7-7 μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για ενέργειες που αποβλέπουν στη στήριξη των θυμάτων σωματεμπορίας, όπως εκπόνηση εκστρατειών πρόληψης, σύσταση εχέμυθων υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, και παροχή κοινωνικής, ιατρικής και ψυχολογικής στήριξης στα θύματα σωματεμπορίας, ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων για την αποκατάσταση των θυμάτων σωματεμπορίας στην κοινωνία ή/και στην χώρα καταγωγής τους μέσω επαγγελματικής κατάρτισης και νομικής αρωγής, ευαισθητοποίηση στα ανθρώπινα δικαιώματα σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο πρόβλημα της σωματεμπορίας γυναικών και παιδιών.

³³ Στο πλαίσιο του κονδυλίου του προϋπολογισμού στο κεφάλαιο B7-7 "Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη δημοκρατία και την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου".

Να χρησιμοποιηθεί το κονδύλιο του προϋπολογισμού για τη στήριξη οργάνωσης που προσφέρουν απτή βοήθεια στα θύματα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (αποκατάσταση, παροχή νομικών συμβουλών, υγειονομική περίθαλψη και βοήθεια στα θύματα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), για συγκεκριμένα έργα υπέρ των θυμάτων σωματεμπορίας (B7-707).

Με στόχο την καταπολέμηση της σωματεμπορίας, να διατεθούν επιχορηγησιες υπέρ ορισμένων δραστηριοτήτων οργάνωσης που ασχολούνται με την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (B7-7040).

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

Να βελτιωθεί η αστυνομική και δικαστική συνεργασία, ειδικότερα με τις ΧΚΑΕ στο πλαίσιο του προγραμματισμένου διαλόγου για θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων.

III. 2. ΧΩΡΕΣ ΑΦΡΙΚΗΣ, ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ (ΑΚΕ)

Τα υφιστάμενα προγράμματα ασχολούνται με τα κυριότερα αίτια της σωματεμπορίας, όπως είναι η φτώχεια, η ανεργία και η υγειονομική κατάσταση, καθώς και με τις συνθήκες υγιεινής των ιεροδούλων. Ένα κονδύλιο του προϋπολογισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα³⁴ συμμετείχε στη χρηματοδότηση προπαρασκευαστικού σεμιναρίου και προπαρασκευαστικών μελετών, και κάλυψε μέρος των οδοιπορικών για τη Διάσκεψη για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών που έγινε τον Αύγουστο 1996, επιτρέποντας έτσι στους εκπροσώπους των οργάνωσης από χώρες του τρίτου κόσμου να παρευρεθούν στη Στοκχόλμη. Χρηματοδοτήθηκαν έργα ΜΚΟ, όπως η ευαισθητοποίηση και η επανένταξη παιδιών του δρόμου, εκδιδομένων γυναικών και θυμάτων σωματεμπορίας, η βοήθεια σε δίκτυα γυναικών των ΜΚΟ και σε ΜΚΟ που εργάζονται για την καταπολέμηση του AIDS και άλλων δια της σεξουαλικής οδού μεταδιδόμενων ασθενειών.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

Να κινητοποιηθεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης σε νέους τομείς όπως η βελτίωση της νομοθεσίας, η κατάρτιση δικαστικών και αστυνομικών υπαλλήλων σε θέματα σωματεμπορίας γυναικών, καθώς και ενέργειες πρόληψης και ενημέρωσης.

Να προωθηθεί ο διάλογος με τις χώρες ΑΚΕ επί των θεμάτων αυτών, με βάση την πείρα της Επιτροπής στον τομέα των ναρκωτικών, και να οριστεί εισηγητής από την ΑΚΕ στην επόμενη κοινή συνέλευση που θα εγκαινιάσει αυτόν τον διάλογο.

Να στηριχθεί πιλοτικό σχέδιο που θα εκπονηθεί σε συνεργασία με τις ΜΚΟ, τα κράτη μέλη και τους διεθνείς οργανισμούς και θα τεθεί σε εφαρμογή σε μια χώρα. Το σχέδιο θα μπορούσε να αφορά την πρόληψη, την κατάρτιση προσωπικού και την αποκατάσταση θυμάτων (ίσως θα μπορούσε να προσφερθεί σε μερικά από τα θύματα κάποιος ενεργός ρόλος στο πλαίσιο της προσωπικής τους αποκατάστασης, π.χ. σχεδιασμός, οργάνωση και διεξαγωγή εκστρατειών στη χώρα).

Να γίνει συνταύτιση με άλλους συναφείς φορείς (ΜΚΟ, κράτη μέλη, διεθνείς οργανισμούς) και να θεσπιστούν κίνητρα, ερευνητικά έργα και πιλοτικά σχέδια (αποκατάσταση, ενημερωτικές εκστρατείες και εκστρατείες ευαισθητοποίησης με στόχο την πρόληψη, προσδιορισμός ομάδων στόχου και εμπλεκόμενες αρχές), χρησιμοποιώντας τα σχετικά κεφάλαια του προϋπολογισμού³⁵.

³⁴ B7-702, Δικαιώματα του ανθρώπου και δημοκρατία στις αναπτυσσόμενες χώρες.

³⁵ - B7-702 Δικαιώματα του ανθρώπου και δημοκρατία στις αναπτυσσόμενες χώρες.

III. 3 : ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Η αναπτυξιακή συνεργασία της Κοινότητας με τις κυβερνήσεις των χωρών της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και της Λεκάνης της Μεσογείου αποσκοπεί στην καταπολέμηση των κυριότερων αιτιών της σωματεμπορίας με διάφορους τρόπους. Μεγάλο ποσοστό των πόρων έχει ήδη αφιερωθεί στην ανάπτυξη αγροτικών περιοχών, με στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας, την ανάπτυξη εισοδηματικών δυνατοτήτων κοντά στον τόπο διαμονής, και τη μείωση της ακούσιας μετανάστευσης. Ιδιαίτερη προσοχή καταβάλλεται σε θέματα φύλου: βελτίωση της οικονομικής θέσης των γυναικών και των εισοδηματικών τους δυνατοτήτων, και ενθάρρυνση των γυναικών να συμμετάσχουν στη λήψη αποφάσεων μέσα στο νοικοκυριό αλλά και σε τοπικό κοινοτικό επίπεδο. Δέσμη προγραμμάτων "θετικής δράσης" αποσκοπούν στην ανόρθωση του χαμηλού επιπέδου των γυναικών, να βελτιώσουν την πρόσβαση των κοριτσιών στην εκμάθηση γραφής και ανάγνωσης και στη βασική εκπαίδευση, και να στηρίξουν τη γενικότερη εμπιστοσύνη και συνειδητοποίηση των γυναικών.

Στις αστικές περιοχές, προγράμματα με κοινοτική χρηματοδότηση στρέφονται προς τις φτωχές και μειονεκτικές κοινότητες, όπου είναι πιθανότερη η τάση προς σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών. Το πρόγραμμα MEDA για τη δημοκρατία³⁶ δίνει δυνατότητες για θετική δράση προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ανάληψη υπεύθυνης στάσης ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δημοκρατικές ελευθερίες, μεταξύ των οποίων και τα δικαιώματα των γυναικών, ενώ ένα πρόγραμμα ύψους 4 εκατ. ECU στην Κεντρική Αμερική επικεντρώνεται στην αποκατάσταση και τον επαναπροσανατολισμό εφήβων κοριτσιών που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Προγράμματα αστικής ανάπτυξης στηρίζουν δίκτυα της κοινότητας, πιστώσεις για εισοδηματικές ενέργειες, ενέργειες για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και τη σύσταση ομάδων αλληλεγγύης προς τις γυναίκες. Ειδική προτεραιότητα δίνεται στη δημιουργία κέντρων στήριξης, στην επανακατάρτιση και αποκατάσταση των παιδιών του δρόμου, ειδικότερα των κοριτσιών που αποτελούν συχνά τον κυριότερο στόχο για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

Να γίνει συνταύτιση με άλλους συναφείς φορείς (ΜΚΟ, κράτη μέλη, διεθνείς οργανισμούς), σχετικές ΜΚΟ από τις χώρες της Μεσογείου, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, όπως ενώσεις γυναικών.

Να διευκολυνθεί η συμπερίληψη σχεδίου κατά της σωματεμπορίας στο πλαίσιο του προγράμματος MEDA, για τη δημοκρατία και να χρησιμοποιηθούν σχετικά κονδύλια του προϋπολογισμού³⁷ για να θεσπιστούν και να στηριχθούν κίνητρα, ερευνητικά και πιλοτικά σχέδια (αποκατάσταση, ενημερωτικές εκστρατείες και εκστρατείες

-
- B7-6000 Κοινοτική συμμετοχή σε δράσεις υπέρ αναπτυσσόμενων χωρών που εκτελούνται από μη κυβερνητικές οργανώσεις.
  - B7-611 Γυναίκες και ανάπτυξη
  - B7-633 Μικρές πιστωτικές ενέργειες για γυναίκες στις αναπτυσσόμενες χώρες
  - B7- 641 Ενέργειες αποκατάστασης και ανασυγκρότησης υπέρ των αναπτυσσόμενων χωρών
  - B7- 6211 Προγράμματα υγείας και καταπολέμησης του HIV/AIDS στις αναπτυσσόμενες χώρες.

³⁶ Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος η Επιτροπή έχει ήδη χρηματοδοτήσει την ΜΚΟ El Taller, με έδρα την Τυνησία, στο έργο της για τη θέσπιση διαρκούς δικαστηρίου που θα εκδικάζει υποθέσεις βίας κατά των γυναικών.

³⁷ B7-611 Γυναίκες και ανάπτυξη

B7-633 Μικρές πιστωτικές ενέργειες για γυναίκες

B7-703 Δικαιώματα του ανθρώπου, και να εξεταστούν οι δυνατότητες χρησιμοποίησης των κονδυλίων του προϋπολογισμού για την αναπτυξιακή συνεργασία προκειμένου να καλυφθούν έργα προς αυτή την κατεύθυνση.

ευαισθητοποίησης με στόχο την πρόληψη, απευθυνόμενες σε συγκεκριμένες ομάδες στόχου και τις εμπλεκόμενες αρχές), καθώς και σχέδια που θα αποσκοπούν στην κοινωνική και οικονομική επανένταξη των θυμάτων.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας:

Να προαχθεί ο διάλογος για την σεξουαλική εκμετάλλευση, κάνοντας χρήση, όπου αυτό είναι δυνατόν, των συμφωνιών με τις τρίτες χώρες.

ΜΕΡΟΣ IV: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Χάρη στις πρόσφατες πρωτοβουλίες μεταξύ των οποίων και εκείνες του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής στη Διάσκεψη της Βιέννης, το θέμα αυτό ευρίσκεται σήμερα υψηλά στον κατάλογο προτεραιοτήτων της Ευρώπης. Έχουν εγκαινιασθεί δράσεις που πρέπει να λάβουν την οριστική τους μορφή και να εφαρμοστούν το ταχύτερο. Δεν πρέπει να χαθούν οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται σήμερα. Πρέπει αμέσως να αναπτυχθεί σταθερή και μακροπρόθεσμη πορεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και τα σημεία δράσης που εντοπίζει η Επιτροπή³⁸ στο παρόν έγγραφο πρέπει να συζητηθούν στους κατάλληλους κύκλους. Η Επιτροπή χαιρετίζει με ικανοποίηση το γεγονός ότι η προσεχής ολλανδική προεδρία θα εξακολουθήσει να θεωρεί τη σωματεμπορία ως ένα από τα θέματα προτεραιότητας³⁹, και επίσης κατά προτεραιότητα θα έλθει σε επαφές με τις σχετικές ΜΚΟ.

Όσον αφορά τον τρίτο πυλώνα, επί πλέον των σημερινών σημαντικών πρωτοβουλιών, έχει εξασφαλιστεί η συνέχεια με τη συμπερίληψη της σωματεμπορίας ως μίας των προτεραιοτήτων στο πολυετές πρόγραμμα εργασίας που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο ΔΕΥ. Χρειάζεται να χαραχθεί παρόμοια μακροπρόθεσμη προσέγγιση και σε άλλους τομείς, όπου πρέπει να οριστούν οι στόχοι και η τακτική αξιολόγηση της εφαρμογής.

Αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε με σοβαρότητα το θέμα της σωματεμπορίας, θα χρειαστεί να διατεθούν οι ανάλογοι χρηματοδοτικοί πόροι τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο της ΕΕ. Έτσι, αποτελεί θετικό σημείο αναγνώρισης του προβλήματος το γεγονός ότι τον Δεκέμβριο 1996 αναμένεται να ψηφιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιχορήγηση 3 εκατ. ECU για τις γυναίκες και τα παιδιά θύματα εκμετάλλευσης.

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι όλα τα Όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν να παίζουν ενεργό ρόλο για να τεθεί τέρμα στο όλο και αυξανόμενο σοβαρό πρόβλημα της σωματεμπορίας γυναικών.

---

³⁸ Βλ. κατάλογο στο Παράρτημα I

³⁹ Η Επιτροπή θα στηρίξει ευχαρίστως την υπουργική διάσκεψη με θέμα τη σωματεμπορία που θα διεξαχθεί στη Χάγη τον Απρίλιο 1977.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Πλήρης κατάλογος των σημείων δράσης που προτείνονται στην ανακοίνωση

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΙΙ.1. ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΙΙ. 1.α: Το πρόγραμμα STOP για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

- Ταχεία έγκριση και εφαρμογή της κοινής δράσης όσον αφορά το εν λόγω πρόγραμμα.

ΙΙ. 1. β: Ανάγκη για βελτιωμένα στοιχεία και έρευνα

Σημεία δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

- Να χρησιμοποιηθούν και να αυξηθούν κατά το δυνατόν τα κοινωνικά κονδύλια του προϋπολογισμού της Κοινότητας προκειμένου να ερευνηθούν οι προαναφερόμενοι τομείς, παράλληλα με μελέτες για τον ρόλο της σωματεμπορίας στην εξάπλωση των δια της σεξουαλικής οδού μεταδιδόμενων ασθενειών και την κατάχρηση ναρκωτικών. Να προσδιοριστούν, με ειδικά εργαστήρια επαγγελματιών και ερευνητών, οι τομείς που κατά προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσουν πεδίο ειδικευμένης έρευνας.
- Να δημοσιευτούν και να τεθούν σε ευρεία διάθεση έρευνες που χρηματοδοτήθηκαν από την Κοινότητα.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ

- Να ανατεθούν κατάλληλες μελέτες στο πλαίσιο του προγράμματος STOP, ειδικότερα λαμβάνοντας υπόψη την μελλοντική εργασία της Μονάδας Ναρκωτικών της Ευρωπαϊκή.

ΙΙ. 1. γ: Συνεργασία και συντονισμός

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να εξεταστούν τρόποι για τη βελτίωση της συλλογής στοιχείων σε εθνικό επίπεδο, και για την αμοιβαία ανακοίνωση μηχανισμών μεταξύ εμπλεκόμενων ομάδων και αρχών.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών και Επιτροπής:

- Να υπάρξει στενός συντονισμός των εργασιών στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ και Επιτροπής:

- Να εξεταστούν από κοινού με διεθνείς οργανισμούς συντονισμένες πολιτικές και η δυνατότητα κοινών ενεργειών.
- Να επιταχυνθεί ο διάλογος με τις ΜΚΟ και να ενθαρρυνθεί η σύσταση δικτύου των ΜΚΟ που εργάζονται σε διάφορες χώρες, τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες.

II. 1. δ: Ενημερωτικές εκστρατείες

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

- Με τη στήριξη της Αρμόδιας για τον Προϋπολογισμό Αρχής, να εξευρεθούν τρόποι για την αύξηση της χρηματοδότησης του ενημερωτικού έργου των ΜΚΟ.
- Να υποστηριχθούν ενημερωτικές εκστρατείες για την παροχή βοήθειας στα θύματα.
- Να υποστηριχθούν ενημερωτικές εκστρατείες για την αποτροπή δυνάμει πελατών.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και κρατών μελών:

- Σύμφωνα με το Τέταρτο μεσοπρόθεσμο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για τις ίσες ευκαιρίες, να ενθαρρυνθεί η σύσταση συστημάτων ενημέρωσης όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων. Να υπάρχει σε τακτική βάση ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών για τους τρόπους με τους οποίους θα αντιμετωπιστούν μορφές εκμετάλλευσης που συνδέονται με τη σωματεμπορία.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

- Να εξεταστεί, από κοινού με τα κράτη μέλη, ο συντονισμός των ενημερωτικών εκστρατειών σχετικά με τη σωματεμπορία σε τρίτες χώρες, που θα διεξαχθούν με τη συμμετοχή των αντιπροσωπειών της ΕΕ.

II. 1. ε: Κατάρτιση του προσωπικού

Σημεία δράσης:

- βλ. ειδικότερα:
- II.2.α - Κατάρτιση στις μεταναστευτικές υπηρεσίες
  - II.4.β - Κατάρτιση στις υπηρεσίες επιβολής του νόμου
  - II.5.ε - Κατάρτιση στον κοινωνικό τομέα

II. 2 : ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

II. 2. α: Κατάρτιση στις μεταναστευτικές υπηρεσίες

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

- Να χρησιμοποιηθεί το πρόγραμμα STOP για την κατάρτιση υπαλλήλων των μεταναστευτικών υπηρεσιών.
- Να διεξαχθούν ενέργειες κατάρτισης σχετικά με πλαστά έγγραφα, σύμφωνα με το πολυετές πρόγραμμα SHERLOCK

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

- Να υποβληθεί πρόταση για πολυετές πρόγραμμα κατάρτισης και ανταλλαγής υπαλλήλων των υπηρεσιών που ασχολούνται με την μετανάστευση, το άσυλο και τα εξωτερικά σύνορα, στο οποίο θα λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη ειδικής κατάρτισης των υπαλλήλων που ασχολούνται με τα θέματα αυτά και την καταπολέμηση και πρόληψη της σωματεμπορίας.

II. 2. β: Προσωρινή άδεια παραμονής

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

- Να επιτευχθεί ταχέως συμφωνία στο σχέδιο κοινής δράσης για την έκδοση προσωρινής άδειας παραμονής στα θύματα σωματεμπορίας.

II. 3 : ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

II. 3. β: Εθνική νομοθεσία

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

- Να εφαρμοστεί η πρόταση του προγράμματος STOP, και συγκεκριμένα να συλλέγονται στοιχεία για τη σχετική νομοθεσία στα κράτη μέλη, να στηριχθεί η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους, και να διευκολυνθεί η δικαστική συνεργασία.
- Να εξεταστεί η ενθάρρυνση των τρίτων χωρών προέλευσης να προβούν στην εισαγωγή και ουσιαστική εφαρμογή της ποινικής νομοθεσίας σε ότι αφορά τη σωματεμπορία.

II. 3. γ: Νέα νομικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ:

- Να επιτευχθεί συμφωνία για κοινή δράση στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας η οποία να καλύπτει τη σωματεμπορία γυναικών και θα περιλαμβάνει τα σημαντικά σημεία που αναφέρθηκαν πιο πάνω, και να εξεταστεί η εισαγωγή διατάξεων ετεροδικίας που να καλύπτει την περίπτωση σωματεμπόρων.

II. 3. δ: Κυρώσεις

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να εξεταστεί η επιβολή αυστηρών κυρώσεων για τη σωματεμπορία, που θα αντικατοπτρίζουν επαρκώς τη σοβαρότητα του αδικήματος.

II. 4 : ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

II. 4 α: Συνεργασία και επικοινωνία

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να εξασφαλιστεί η ταχεία κύρωση της σύμβασης Ευρώπης.

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

- Να καταρτιστεί από την ΜΝΕ κατάλογος ειδικευμένων αρχών και να οριστούν από τα κράτη μέλη σημεία επαφής.

II. 4. β: Κατάρτιση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών:

- Να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα STOP οι ανωτέρω πλευρές για τα προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται στους υπαλλήλους των υπηρεσιών επιβολής του νόμου.

- Να ευαισθητοποιηθεί η αστυνομία ως προς τη θέση των θυμάτων, π.χ. μέσω κοινών προγραμμάτων κατάρτισης αστυνομίας και φορέων περιθάλψης των θυμάτων.
- Να παρέχεται κατάρτιση στη γλώσσα των θυμάτων, ή τουλάχιστον να παρέχονται δυνατότητες διερμηνείας.
- Να παρέχονται μαθήματα κατάρτισης από κοινού με φορείς περιθάλψης θυμάτων.
- Να αναπτυχθούν μαθήματα κατάρτισης σχετικά με τη σωματεμπορία στο πλαίσιο του προγράμματος OISIN για την επιβολή του νόμου.

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να υπάρχουν διαθέσιμες εκπαιδευμένες γυναίκες αστυνομικοί όταν αυτό ζητείται από τα θύματα, και να γίνεται γνωστή αυτή η δυνατότητα στα θύματα.

II. 4. γ: Τρίτες χώρες

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών:

- Να υπάρξει δυνατότητα κατάρτισης για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και να επεκταθεί ο κατάλογος σημείων επαφής της ΜΝΕ σε χώρες που δεν είναι μέλη της ΕΕ.
- Να γίνει βέλτιστη χρήση των ειδικευμένων υπαλλήλων σύνδεσης της ΕΕ στις χώρες προέλευσης, ειδικότερα κοινή χρήση των πόρων, με στόχο τη βελτίωση της συνεργασίας με τις τοπικές αρχές επιβολής του νόμου.

II. 5 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

II. 5. β: Κοινωνικά προγράμματα

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να στηρίξουν και να αναπτύξουν τοπικά και εθνικά προγράμματα αρωγής, προγράμματα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και μέτρα που αποσκοπούν στην επανένταξη.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

- Να γίνει πλήρης χρήση των δυνατοτήτων που παρέχονται από το νέο πρόγραμμα INTEGRA για την παροχή βοήθειας στα θύματα σωματεμπορίας σε συντονισμό με τα κράτη μέλη.
- Να γίνει χρήση του προγράμματος LEONARDO προκειμένου να παρασχεθεί κατάρτιση σε ομάδες κινδύνου.
- Να γίνει χρήση του προγράμματος "Πρόληψη του AIDS και ορισμένων άλλων μεταδοτικών ασθενειών ..." και του προγράμματος "Προαγωγή της υγείας στον τομέα της δημόσιας υγείας" για τη βοήθεια των θυμάτων.

II. 5. γ: Κέντρα υποδοχής και αποκατάστασης

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να στηρίξουν όλα τα κράτη μέλη τα κέντρα υποδοχής και αποκατάστασης.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

- Να εξεταστούν οι δυνατότητες χρησιμοποίησης του προγράμματος "Νέοι για την Ευρώπη" προκειμένου να παρασχεθούν καταφύγια για τα θύματα και συμμετοχής, ει δυνατόν, νέων εθελοντών από τη νεοσύστατη "Ευρωπαϊκή Εθελοντική Θητεία" σε κάποια από τα σχέδια αποκατάστασης.
- Να γίνουν ανταλλαγές πληροφοριών και χρηστών μεθόδων, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την ίδρυση κέντρων αποκατάστασης, την πρόσβαση στα κέντρα (π.χ. χρησιμοποιώντας τους εργαζόμενους στο OUTREACH), και την τήρηση εχεμύθειας.

II. 5. δ: Συνθήκες απασχόλησης

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να ανταλλάσσουν πληροφορίες για τη βέλτιστη μεθοδολογία όσον αφορά τις προϋποθέσεις εργασίας για au pair.
- Να υπάρχει συντονισμός μεταξύ των κοινωνικών και υγειονομικών επιθεωρήσεων αφενός και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου αφετέρου, με σκοπό την επισήμανση των θυμάτων και την παροχή βοήθειας σε αυτά.
- Να αξιολογείται κατά πόσον οι διατάξεις των κοινοτικών οδηγιών για αποδείξεις ήθους και εντιμότητας αποτελούν αποτελεσματικό μέσο για την εγγύηση δημοσίας τάξεως για τις δραστηριότητες που αφορούν.
- Να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της οδηγίας 64/221 περί συντονισμού ειδικών μέτρων για τη διακίνηση και διαμονή αλλοδαπών, τα οποία δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

- Να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των απαιτούμενων αποδεικτικών, και με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής, αν χρειάζεται, να προβούν σε κατάλληλες ενέργειες

II. 5. ε: Κατάρτιση στον κοινωνικό τομέα

Σημείο δράσης σε επίπεδο κρατών μελών:

- Να στηριχθούν τοπικά και εθνικά προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού σε κοινωνικά και υγειονομικά επαγγέλματα.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

- Να εξεταστούν οι δυνατότητες ειδικευμένης κατάρτισης για κοινωνικούς και υγειονομικούς λειτουργούς στο πλαίσιο του προγράμματος SOCRATES ή/και LEONARDO.
- Να χρησιμοποιηθεί στην εκπαίδευση των θυμάτων το πρόγραμμα SOCRATES ή/και LEONARDO για την εκπαίδευση ενηλίκων.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

- Να εξεταστεί η χρησιμοποίηση, όπου αυτό είναι δυνατό, συμφωνιών με τρίτες χώρες για να συζητηθεί η σωματεμπορία γυναικών και οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να εργαστούν από κοινού οι εταίροι.

ΙΙΙ. 1 : ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΝΕΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΡΑΤΗ

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

- Να γίνει συνεχής χρήση των επί μέρους προγραμμάτων LIEN και Δημοκρατίας των προγραμμάτων PHARE και TACIS
- Να ενθαρρυνθεί η χρήση όλων των σχετικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των πρόσθετων πρωτοκόλλων των ευρωπαϊκών συμφωνιών με τις ΧΚΑΕ.
- Να καταρτιστεί το νομικό πλαίσιο στις ΧΚΑΕ και στα ΝΑΚ μέσω των προγραμμάτων PHARE και TACIS, ώστε να παρασχεθούν συμβουλές στη χάραξη πολιτικής και να προαχθούν ενέργειες διασυνοριακής συνεργασίας που θα προλάβουν την λαθρομετανάστευση, μεταξύ άλλων και στα νέα προγράμματα που αφορούν τον τρίτο πυλώνα.
- Να ενημερωθούν οι ΜΚΟ ότι το πρόγραμμα για τη δημοκρατία του κεφαλαίου Β7-7 μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για ενέργειες που αποβλέπουν στη στήριξη των θυμάτων σωματεμπορίας, όπως εκπόνηση εκστρατειών πρόληψης, σύσταση εχέμυθων υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, και παροχή κοινωνικής, ιατρικής και ψυχολογικής στήριξης στα θύματα σωματεμπορίας, ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων για την αποκατάσταση των θυμάτων σωματεμπορίας στην κοινωνία ή/και στην χώρα καταγωγής τους μέσω επαγγελματικής κατάρτισης και νομικής αρωγής, ευαισθητοποίηση στα ανθρώπινα δικαιώματα σε ότι αφορά το συγκεκριμένο πρόβλημα της σωματεμπορίας γυναικών και παιδιών.
- Να χρησιμοποιηθεί το κονδύλιο του προϋπολογισμού για τη στήριξη οργανώσεων που προσφέρουν απτή βοήθεια στα θύματα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (αποκατάσταση, παροχή νομικών συμβουλών, υγειονομική περίθαλψη και βοήθεια στα θύματα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), για συγκεκριμένα έργα υπέρ των θυμάτων σωματεμπορίας (Β7-707).
- Με στόχο την καταπολέμηση της σωματεμπορίας, να διατεθούν επιχορηγήσεις υπέρ ορισμένων δραστηριοτήτων οργανώσεων που ασχολούνται με την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Β7-7040).

Σημείο δράσης σε επίπεδο ΕΕ:

- Να βελτιωθεί η αστυνομική και δικαστική συνεργασία, ειδικότερα με τις ΧΚΑΕ στο πλαίσιο του προγραμματισμένου διαλόγου για θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων.

III. 2. ΧΩΡΕΣ ΑΦΡΙΚΗΣ, ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ(ΑΚΕ)

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας και Επιτροπής:

- Να κινητοποιηθεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης σε νέους τομείς όπως η βελτίωση της νομοθεσίας, η κατάρτιση δικαστικών και αστυνομικών υπαλλήλων σε θέματα σωματεμπορίας γυναικών, καθώς και ενέργειες πρόληψης και ενημέρωσης.
- Να προωθηθεί ο διάλογος με τις χώρες ΑΚΕ επί των θεμάτων αυτών, με βάση την πείρα της Επιτροπής στον τομέα των ναρκωτικών, και να οριστεί εισηγητής από την ΑΚΕ στην επόμενη κοινή συνέλευση που θα εγκαινιάσει αυτόν τον διάλογο.
- Να στηριχθεί πιλοτικό σχέδιο που θα εκπονηθεί σε συνεργασία με τις ΜΚΟ, τα κράτη μέλη και τους διεθνείς οργανισμούς και θα τεθεί σε εφαρμογή σε μια χώρα. Το σχέδιο θα μπορούσε να αφορά την πρόληψη, την κατάρτιση προσωπικού και την αποκατάσταση θυμάτων (ίσως θα μπορούσε να προσφερθεί σε μερικά από τα θύματα κάποιος ενεργός ρόλος στο πλαίσιο της προσωπικής τους αποκατάστασης, π.χ. σχεδιασμός, οργάνωση και διεξαγωγή εκστρατειών στη χώρα).
- Να γίνει συνταύτιση με άλλους συναφείς φορείς (ΜΚΟ, κράτη μέλη, διεθνείς οργανισμούς) και να θεσπιστούν κίνητρα, ερευνητικά έργα και πιλοτικά σχέδια (αποκατάσταση, ενημερωτικές εκστρατείες και εκστρατείες ευαισθητοποίησης με στόχο την πρόληψη, προσδιορισμός ομάδων στόχου και εμπλεκόμενες αρχές), χρησιμοποιώντας τα σχετικά κεφάλαια του προϋπολογισμού.

III. 3 : ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Σημείο δράσης σε επίπεδο Επιτροπής:

- Να γίνει συνταύτιση με άλλους συναφείς φορείς (ΜΚΟ, κράτη μέλη, διεθνείς οργανισμούς), σχετικές ΜΚΟ από τις χώρες της Μεσογείου, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, όπως ενώσεις γυναικών.
- Να διευκολυνθεί η συμπερίληψη σχεδίου κατά της σωματεμπορίας στο πλαίσιο του προγράμματος MEDA, για τη δημοκρατία και να χρησιμοποιηθούν άλλα σχετικά κονδύλια του προϋπολογισμού για να θεσπιστούν και να στηριχθούν κίνητρα, ερευνητικά και πιλοτικά σχέδια (αποκατάσταση, ενημερωτικές εκστρατείες και εκστρατείες ευαισθητοποίησης με στόχο την πρόληψη, απειθυνόμενες σε συγκεκριμένες ομάδες στόχου και τις εμπλεκόμενες αρχές), καθώς και σχέδια που θα αποσκοπούν στην κοινωνική και οικονομική επανένταξη των θυμάτων.

Σημείο δράσης σε επίπεδο Κοινότητας:

- Να προαχθεί ο διάλογος για την σεξουαλική εκμετάλλευση, κάνοντας χρήση, όπου αυτό είναι δυνατόν, των συμφωνιών με τις τρίτες χώρες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Αποσπάσματα από σημαντικά κείμενα σχετικά με τη σωματεμπορία.

1. Συστάσεις του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων σχετικά με το εμπόριο ανθρώπων με σκοπό την πορνεία (1993) - Ανακοίνωση Τύπου του Συμβουλίου αριθ. 10550/93, 29-30 Νοεμβρίου 1993

Σύσταση 1

Έχοντας υπόψη ότι η αποτελεσματική καταπολέμηση της μαστροπείας και η εξάρθρωση των κυκλωμάτων εκμετάλλευσης της πορνείας απαιτούν την καλύτερη δυνατή ενημέρωση των αστυνομικών όσον αφορά τις νομοθεσίες των άλλων χωρών, καθώς και τις μεθόδους καταπολέμησης και τις αστυνομικές πρακτικές των ξένων αστυνομιών, το Συμβούλιο συνιστά τη λήψη διμερών πρωτοβουλιών προκειμένου οι αστυνομικοί να μπορέσουν να τελειοποιήσουν την κατάρτισή τους στον τομέα αυτόν.

Σύσταση 2

Έχοντας υπόψη ότι η αποτελεσματική καταπολέμηση της εκμετάλλευσης της πορνείας ενδέχεται να καταστήσει αναγκαία τη συγκέντρωση πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο, το Συμβούλιο συνιστά στις εθνικές αρχές να εξετάσουν τη δυνατότητα δημιουργίας μηχανισμών εθνικού συντονισμού εντός των κρατών και ανάπτυξης της διεθνούς ανταλλαγής των πληροφοριών αυτών.

Σύσταση 3

Το Συμβούλιο τονίζει ότι είναι ανάγκη να αναπτυχθεί ο ρόλος των συνδέσμων αξιωματικών, των αποσπασμένων στα κράτη μέλη της Κοινότητας καθώς και στις τρίτες χώρες από τις οποίες κατάγονται τα θύματα των δικτύων πορνείας, στον τομέα της συλλογής και της μετάδοσης των σχετικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω αξιωματικοί έχουν γενική αρμοδιότητα.

Σύσταση 4

Δεδομένου ότι δεν υφίστανται ιδιαίτεροι κανόνες περί σωματεμπορίας στα περισσότερα κράτη μέλη, το Συμβούλιο τονίζει το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η εξέταση της ανάγκης οργάνωσης δράσης ευαισθητοποίησης στις διπλωματικές και προξενικές αρχές και στις αρχές τις υπεύθυνες για τον έλεγχο των συνόρων, ώστε να αποφευχθεί η εκμετάλλευση της πορνείας, ιδίως κατά την εξέταση των αιτήσεων θεωρήσεων.

Σύσταση 5

Το Συμβούλιο αποφασίζει ότι οι εργασίες σχετικά με την καταπολέμηση της σωματεμπορίας θα συνεχιστούν σε βάθος, τόσο στον τομέα της διοικητικής, αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, όσο και στους τομείς τους σχετικούς με τη μετανάστευση και την πρόβαση στην επικράτεια.

2. Διάσκεψη της Βιέννης και Πρόγραμμα δράσης A/CONF 157/23, Παγκόσμια Διάσκεψη για τα δικαιώματα του ανθρώπου, Βιέννη, 14-16 Ιουνίου 1996

Μέρος I παρ. 18 Τα δικαιώματα των γυναικών και νεανίδων αποτελούν αναφαίρετο, αναπόσπαστο και αδιαίρετο τμήμα των καθολικών δικαιωμάτων του ανθρώπου (...)

Βία βασιζόμενη στη διαφορά φύλου και όλες οι μορφές εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που απορρέουν από πολιτιστικές προκαταλήψεις και τη διεθνή σωματεμπορία, είναι ασυμβίβαστες προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τις ανθρώπινες αξίες, και πρέπει να εξαλειφθούν.

Μέρος II παρ. 38 Η Παγκόσμια Διάσκεψη για τα δικαιώματα του ανθρώπου τονίζει τη σημασία της προσπάθειας να εξαλειφθεί κάθε μορφή εκμετάλλευσης και σωματεμπορίας γυναικών (...)

3. Διακήρυξη του Πεκίνου και Σχέδιο δράσης της τέταρτης παγκόσμια διάσκεψης για τις γυναίκες, Κίνα, 4-15 Σεπτεμβρίου 1995

Στόχος Δ . Βία κατά των γυναικών

παρ. 122 Η αποτελεσματική καταστολή της σωματεμπορίας γυναικών και νεανίδων για σεξουαλική εκμετάλλευση αποτελεί θέμα επείγουσας δράσης σε διεθνές επίπεδο. Πρέπει να αναθεωρηθεί και να ενισχυθεί η εφαρμογή της σύμβασης του 1949 για την καταστολή της σωματεμπορίας και της εκμετάλλευσης της πορνείας άλλων, καθώς και η εφαρμογή άλλων μέσων. Η χρησιμοποίηση γυναικών στα διεθνή δίκτυα πορνείας και σωματεμπορίας έχει αποκτήσει σημαντικότερες διαστάσεις στη διεθνή οργανωμένη εγκληματικότητα. Η ειδική εισήγηση για τη βία κατά των γυναικών στην επιτροπή των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η οποία χρησιμοποίησε τα νομικά αυτά μέσα στο πλαίσιο της εξέτασης της παραβίασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών των γυναικών και των νεανίδων, καλείται, στο πλαίσιο της εντολής της, να ασχοληθεί επειγόντως με το θέμα της διεθνούς σωματεμπορίας με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση, καθώς και με τα θέματα της εξαναγκαστικής πορνείας, του βιασμού, της σεξουαλικής κακοποίησης και του σεξουαλικού τουρισμού. Γυναίκες και νεανίδες θύματα του διεθνούς αυτού εμπορίου αποτελούν δυνάμει θύματα περαιτέρω βίας, καθώς επίσης και ακούσιας εγκλημασιότητας και μετάδοσης δια της σεξουαλικής οδού νόσων, μεταξύ των οποίων και προσβολή από τον ιό HIV/AIDS.

Στρατηγικός στόχος Δ3. Να εξαλειφθεί η σωματεμπορία γυναικών και να παρασχεθεί βοήθεια στα θύματα της βίας που απορρέει από την πορνεία και τη σωματεμπορία (βλ. αν χρειάζεται το κείμενο, παρ. 130 a, b, c, d, e)

4. Συστάσεις από την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τη σωματεμπορία γυναικών, Βιέννη, 10-11 Ιουνίου 1996

Συστάσεις της ομάδας εργασίας για τη μεταναστευτική πολιτική

Εκτιμώντας ότι προέκυψε γενική συμφωνία επί της απόψεως ότι πρέπει να γίνει κατάλληλη προσαρμογή των μεταναστευτικών πολιτικών προκειμένου να προληφθεί και να κατασταλεί αποτελεσματικότερα η σωματεμπορία γυναικών,

Αναγνωρίζοντας ότι, για να καταπολεμηθεί η σωματεμπορία γυναικών, πρέπει να επιτευχθεί ουσιαστικότερη και στενότερη συνεργασία μεταξύ των χωρών προορισμού και των χωρών καταγωγής και διέλευσης,

επιβάλλεται η βελτίωση και ο συντονισμός της συγκέντρωσης και ανταλλαγής πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων, με σκοπό τον συνασπισμό των αρμοδιοτήτων στα διάφορα όργανα της ΕΕ και των τρίτων χωρών,

συνιστάται η υποστήριξη της έρευνας με επίκεντρο τις σημερινές τάσεις της σωματεμπορίας γυναικών,

τονίζεται η σημασία που έχει αφενός η ενίσχυση της υφιστάμενης κατάρτισης δημοσίων υπαλλήλων που ασχολούνται με θέματα μετανάστευσης, και αφετέρου η συμπερίληψη της "σωματεμπορίας γυναικών" σε μελλοντικά πολυετή προγράμματα ανταλλαγής πληροφοριών.

Για να καταστεί δυνατή η πρόληψη της εισόδου δυνάμει θυμάτων, η ομάδα εργασίας για τη μεταναστευτική πολιτική συνιστά τα ακόλουθα:

να ενταθεί η ευαισθητοποίηση των δημοσίων υπαλλήλων των κρατών μελών, μεταξύ των οποίων και των υπαλλήλων πρεσβειών και προξενείων, οι οποίοι ασχολούνται με την έκδοση θεωρήσεων, έτσι ώστε να αποκαλύπτονται οι ύποπτες περιπτώσεις πριν από την υποβολή της αίτησης για την έκδοση θεώρησης και να καταπολεμάται η οργανωμένη σωματεμπορία στη χώρα καταγωγής,

να ενταθεί η ευαισθητοποίηση των δυνάμει θυμάτων στις χώρες καταγωγής με ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά αφενός με τις δυνατότητες, τους περιορισμούς και τα δικαιώματα των ατόμων σε περίπτωση νόμιμης μετανάστευσης, και αφετέρου με τους κινδύνους που ενέχει η λαθρομετανάστευση.

Για να καταπολεμηθεί η σωματεμπορία γυναικών μετά την είσοδο των θυμάτων στη χώρα προορισμού, η ομάδα εργασίας για τη μεταναστευτική πολιτική συνιστά τα ακόλουθα:

να εξεταστεί το θέμα της έκδοσης προσωρινής άδειας παραμονής για τα θύματα που είναι έτοιμα να καταθέσουν ως μάρτυρες σε δικαστικές διαδικασίες,

να εξεταστεί το θέμα της βοήθειας για τον επαναπατρισμό των γυναικών θυμάτων σωματεμπορίας, ειδικότερα βοήθειας για την επανένταξή τους στην κοινωνία της χώρας καταγωγής τους,

να αναγνωριστεί ο σημαντικός ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων και να καλλιεργηθεί η σχέση συνεργασίας μεταξύ αυτών και κυβερνητικών οργανώσεων.

Συστάσεις της ομάδας εργασίας για τη δικαστική συνεργασία

Εκτιμώντας ότι η σωματεμπορία γυναικών αποτελεί σοβαρή μορφή οργανωμένης εγκληματικότητας, διαδηλώνει ιδιαίτερη περιφρόνηση για τα δικαιώματα του ανθρώπου, και αποτελεί προσβολή της αξιοπρέπειας των γυναικών,

εκτιμώντας ότι αντί να συγκεντρωθούν οι προσπάθειες στη σύνταξη του νομικού ορισμού, είναι προτιμότερο να καταγραφούν τα χαρακτηριστικά του φαινομένου και στο πλαίσιο αυτό να επικεντρωθεί το ενδιαφέρον στα στοιχεία κατάχρησης και εκμετάλλευσης της ιδιαίτερα ευάλωτης θέσης και της εξάρτησης των θυμάτων, ανεξάρτητα από την επιφανειακή συναίνεσή τους ή τις μεθόδους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη σωματεμπορία,

εκτιμώντας ότι η κοινή δράση για τον ρατσισμό και την ξενοφοβία αποτελεί άριστο πρότυπο για να ασχοληθούμε με το θέμα της σωματεμπορίας των γυναικών,

η ομάδα ζητά από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο της δικαστικής συνεργασίας, να αξιολογήσει την ανάγκη λήψης μέτρων για την ποινικοποίηση της κατάχρησης της ευάλωτης θέσης των γυναικών (οι οποίες με ή χωρίς συναίνεσή τους αποτελούν θύματα σωματεμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση),

να γίνει απογραφή και αξιολόγηση της εθνικής νομοθεσίας για τα αδικήματα που είναι σχετικά με τη σωματεμπορία γυναικών, η οποία θα περιλαμβάνει στοιχεία ως προς τις περιπτώσεις ετεροδικίας, τις ποινικές διώξεις και τις καταδίκες,

να ενθαρρυνθεί η κύρωση και η ουσιαστική εφαρμογή των υφιστάμενων διεθνών συμβάσεων για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας,

να ισχύσουν διατάξεις για την κατάσχεση του προϊόντος εγκλημάτων και τη νομιμοποίηση παρανόμων προσόδων από σωματεμπορία γυναικών,

να υπάρξουν δυνατότητες ανταλλαγής πληροφοριών για τη σωματεμπορία γυναικών μεταξύ των δικαστικών αρχών, και, μεταξύ άλλων, να υπάρξει νομική βάση για την αυτόματη διάδοση των πληροφοριών,

να υπάρξει η σχετική σύσταση στα κράτη να δημιουργήσουν φορέα για τον συντονισμό του αγώνα κατά της σωματεμπορίας γυναικών, στον οποίο θα περιλαμβάνονται εκπρόσωποι των δικαστικών, των αστυνομικών, των μεταναστευτικών και άλλων συναφών αρχών και οργανώσεων,

δεδομένου ότι η σωματεμπορία γυναικών αποτελεί μορφή οργανωμένης εγκληματικότητας, να επιβεβαιωθεί ότι τα 23 ψηφίσματα της ΕΕ της 23ης Νοεμβρίου 1995 για την προστασία των μαρτύρων στην καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας (καθώς και το ψήφισμα για τα άτομα που συνεργάζονται κατά τη δικαστική διαδικασία για την καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας) ισχύουν για όλους τους μάρτυρες συμπεριλαμβανομένων και των θυμάτων,

να εξασφαλιστεί, με τη χορήγηση προσωρινής άδειας διαμονής, η διαθεσιμότητα των θυμάτων καθ' όλη τη διάρκεια των αστυνομικών ανακρίσεων και των δικαστικών διαδικασιών· να εξασφαλιστεί ο κατάλληλος συντονισμός με τις μεταναστευτικές αρχές για να αποφευχθεί η απέλαση χωρίς προηγούμενες διαβουλεύσεις με τις αρχές που είναι αρμόδιες για τις ανακρίσεις στις υποθέσεις σωματεμπορίας γυναικών, και να εξασφαλιστεί η παροχή οικονομικής και άλλης στήριξης στα θύματα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου,

να τονιστεί η ανάγκη μεγαλύτερης συνεργασίας με τις οργανώσεις που παρέχουν βοήθεια στα θύματα,

να εξεταστεί η λήψη μέτρων για να αποφευχθεί η κατάχρηση του INTERNET για σκοπούς σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Συστάσεις της ομάδας εργασίας για την επιβολή του νόμου και την αστυνομική συνεργασία

ΓΕΝΙΚΑ

Στις περιπτώσεις σωματεμπορίας γυναικών, οι γυναίκες είναι θύματα εγκλήματος και πρέπει να τυγχάνουν της αντίστοιχης μεταχείρισης. Συνεπώς, η στήριξη του θύματος αποτελεί βασική μέριμνα.

Οι ανακρίσεις προάγονται σημαντικά αν τα θύματα συνεργάζονται. Ως εκ τούτου πρέπει να ενθαρρύνεται και να διευκολύνεται η συνεργασία με το κατάλληλο νομικό πλαίσιο, όπως η χορήγηση ειδικής άδειας παραμονής και η ύπαρξη συστήματος προστασίας των μαρτύρων.

Πρέπει να αναπτυχθεί συνεργασία μεταξύ των διαφόρων αρχών και των ΜΚΟ.

Πρέπει να επικεντρωθεί το ενδιαφέρον σε όλες τις μορφές σωματεμπορίας για σεξουαλική μεταχείριση. Επί πλέον, η ειδική έρευνα για τη σωματεμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση όχι μόνο θα εμπλουτίσει γενικά τον τομέα της έρευνας αλλά θα οδηγήσει στην επισήμανση συγκεκριμένων αναγκών και μεθόδων.

Είναι αναγκαίοι σαφείς ορισμοί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για να προσδιοριστούν τα όρια των φαινομένων που πρέπει να αναλυθούν και να μελετηθούν. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η σωματεμπορία γυναικών δεν συνδέεται πάντα με τη λαθρομετανάστευση. Και οι νόμιμα μεταναστεύσαντες μπορούν επίσης να πέσουν θύματα σωματεμπορίας.

Στο θέμα πρέπει να δοθεί πολιτική διάσταση, ώστε να μπορέσουν οι αρχές να αναλάβουν την ενδεδειγμένη δράση.

Πρέπει να υπάρξει εγγύηση για ένα πολυδιάστατο και πολύπλευρο φορέα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Κανένας φορέας μόνος του δεν μπορεί να ασχοληθεί με αυτό το πολύπλοκο θέμα.

Πρέπει να αναληφθεί μεγαλύτερη πληροφόρηση στις χώρες καταγωγής, ώστε να υπάρξει σαφής προειδοποίηση στα δυνάμει θύματα και τους άλλους συναφείς φορείς.

ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι φορείς επιβολής του νόμου πρέπει να συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση τόσο των δικών τους υπηρεσιών όσο και των άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Πρέπει να ενθαρρυνθούν οι πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί στον τομέα της επιβολής του νόμου.

Η σύσταση μιας κεντρικής μονάδας σε κάθε κράτος μέλος θα συνέβαλε στην επίτευξη μιας πολύπλευρης προσέγγισης, κάνοντας χρήση της πείρας που έχει αποκτηθεί σε μερικά κράτη μέλη της ΕΕ. Πρέπει να υπάρξει εγγύηση για τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων και των ΜΚΟ.

Πρέπει να αναπτυχθεί εθνική στρατηγική σε κάθε χώρα, η οποία θα βασίζεται στα ακόλουθα σημεία:

- συγκεκριμένη ενόραση των φαινομένων, με την ανάπτυξη στρατηγικής και λειτουργικής ανάλυσης, όπου θα χρησιμοποιούνται όχι μόνο οι αστυνομικές πληροφορίες αλλά όλες οι σχετικές πληροφορίες και ενδείξεις. Οι προσπάθειες αυτές μπορούν να διαρθρωθούν επί κοινής βάσεως, χρησιμοποιώντας ενδεχομένως τα πρότυπα της ΔΟΜ για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας,
- επαρκή πολιτική πρόληψη,
- πολιτική επιβολής που δεν θα περιορίζεται μόνο σε ποινικές ανακρίσεις και διαδικασίες (ποινές, κατασχέσεις, δημεύσεις παράνομα αποκτηθείσης περιουσίας), αλλά θα επεκτείνεται και σε διοικητικής φύσεως μέτρα (άδειες, κανονισμούς απασχόλησης, φορολογικά μέτρα).

Πρέπει να αναπτυχθούν προγράμματα ειδικής κατάρτισης για αστυνομικές υπηρεσίες που ασχολούνται με την καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών (κοινωνικές και νομικές πλευρές, νομιμοποίηση προσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ψυχολογική κατάρτιση, λειτουργία των κέντρων υποδοχής).

Πρέπει να ενθαρρυνθεί η επαφή των θυμάτων με τις αστυνομικές αρχές, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη των θυμάτων στα αστυνομικά όργανα, ειδικότερα με την εκμάθηση γλωσσών, την μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση της αστυνομίας ως προς την ειδική θέση των θυμάτων, και τη διάθεση γυναικείου αστυνομικού προσωπικού, όπου αυτό ζητείται.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Αν και πρέπει να συνεχιστεί η συμμετοχή σε όλες τις διεθνείς εκδηλώσεις, θα ήταν χρήσιμη μια ειδικότερη προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ.

Σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει να αναπτυχθεί πολυδιάστατο σχέδιο δράσης (να προβλέπεται η συμμετοχή όλων των πυλώνων).

Πρέπει να διεξαχθούν αναλύσεις σε διεθνές επίπεδο (ΕΕ και χώρες καταγωγής). Πρέπει να οργανωθεί καλύτερα η αστυνομική συνεργασία (στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου), επίσης σε στενή συνεργασία με την Ευρωπόλ και την Ιντερπόλ.

Είναι ουσιαστικής σημασίας να μπορεί να γίνει η ανταλλαγή πληροφοριών με τρόπο ταχύ και αποτελεσματικό. Αυτό πρέπει να γίνεται επί διμερούς βάσεως και όπου χρειάζεται με τη συνεργασία μέσω της Μονάδας Ναρκωτικών της Ευρωπόλ, της Ιντερπόλ, και άλλων προγραμμάτων συνεργασίας μεταξύ των χωρών.

Πρέπει να οριστούν εθνικά σημεία επαφής, και να καταρτιστεί κατάλογος παρόμοιος προς τους υφιστάμενους σε εθνικό επίπεδο, τόσο στην ΕΕ όσο και στις άλλες εμπλεκόμενες χώρες.

Πρέπει να αναπτυχθεί με τις τρίτες χώρες κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με την επιβολή του νόμου. Πρέπει να γίνει επίσης χρήση των υφιστάμενων διαρθρώσεων κατάρτισης και προγραμμάτων.

Πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες στο εσωτερικό της ΕΕ για να μπορέσουν τα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν όλα μορφές εγκληματικότητας εξ ίσου αποτελεσματικά οργανωμένες.

Συστάσεις της ομάδας εργασίας για την κοινωνική πολιτική και την κοινωνική πρόνοια

Η ομάδα εργασίας για την κοινωνική πολιτική,

εκτιμώντας τη σημασία του προβλήματος της σωματεμπορίας γυναικών και το προφανές του θέματος,

εκτιμώντας την τάση συνεχούς επιδείνωσης του φαινομένου,

εκτιμώντας ότι το σωματεμπόριο γυναικών δεν αποτελεί μόνο κοινωνικό θέμα αλλά είναι κυρίως πρόβλημα παραβίασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου δεδομένου ότι συνδέεται άμεσα με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια,

εκτιμώντας το ψήφισμα επί του θέματος αυτού που εκδόθηκε ομόφωνα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

εκτιμώντας ότι μερικά κράτη μέλη έχουν αναλάβει σημαντική δράση στον αγώνα για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών, ενώ άλλα δεν έχουν καν συμπεριλάβει το θέμα στον προγραμματισμό τους,

- διέκρινε τρεις παράγοντες στην κοινωνική διάσταση της σωματεμπορίας γυναικών:
  - * διαρθρωτικά προβλήματα (ένδεια, ανισότητα, μεταβολές αξιών, κοινωνικό αποκλεισμό κλπ),
  - * δρώντες (έμποροι, πελάτες, θύματα),
  - * συνέπειες (παραβίαση δικαιωμάτων του ανθρώπου, υγειονομικά προβλήματα κλπ)
- εντόπισε τρία επίπεδα παρέμβασης:
  - * διεθνείς και περιφερειακές οργανώσεις και Ευρωπαϊκή Ένωση,
  - * κράτη
  - * κοινωνία των πολιτών και ΜΚΟ
- αναγνωρίζει την ανάγκη να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα μέσα:
  - * διεθνή και περιφερειακά μέσα (συμβάσεις, ψηφίσματα κλπ),
  - * χρηματοδοτικά μέσα.

ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

- καλεί τις εμπλεκόμενες αρχές να εφαρμόζουν ουσιαστικά τα υιοθετηθέντα μέσα.
- ζητά την ανάπτυξη προγραμμάτων προληπτικής ευαισθητοποίησης στις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού (όπως π.χ. ενημερωτικές εκστρατείες για το κοινό, ιδιαίτερα τους νέους), τα οποία θα προσαρμόζονται στις ειδικές κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες κάθε χώρας,
- υπογραμμίζει τη σημασία των εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού όσον αφορά τον σεξουαλικό τουρισμό,
- ενθαρρύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και αποκτηθείσας πείρας όσον αφορά τη σωματεμπορία γυναικών σε επίπεδο ΕΕ και στις τρίτες χώρες,
- ζητά από την ΕΕ και τα κράτη μέλη να στηρίξουν την ποιοτική και ποσοτική έρευνα στην μηχανογραφημένη συγκριτική νομοθεσία και τη σχετική ανάλυση πολιτικής, καθώς και μελέτες σχετικές με τη δομή της ζήτησης,
- καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν πολύπλευρη και αλληλοσυνδεδεμένη κατάρτιση για το προσωπικό που ασχολείται με το θέμα (δικαστές, αστυνομικούς, γιατρούς και κοινωνικούς λειτουργούς),
- υπογραμμίζει τον ρόλο των πρεσβειών στην καταπολέμηση της σωματεμπορίας,
- ζητά δημιουργία ή/και την ανάπτυξη προγραμμάτων για την καταπολέμηση του αποκλεισμού

ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΑ ΘΥΜΑΤΑ

- ζητά από τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν την κατάλληλη προστασία των θυμάτων και όπου υπάρχει ανάγκη να διευκολύνουν την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη,
- ενθαρρύνει τη δημιουργία και άλλων τοπικών κέντρων υποδοχής και αποκατάστασης για τα θύματα της σωματεμπορίας, προκειμένου να παρασχεθεί σε αυτά φυσική, ιατρική, κοινωνική και διοικητική βοήθεια (ειδικές δράσεις για ειδικούς σκοπούς).

- υπενθυμίζει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών και δικαστικών αρχών,
- ζητά από τα κράτη μέλη να διευκολύνουν συμπληρωματικές και συντονισμένες δράσεις μεταξύ των διαφόρων παραγόντων που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της σεξιστικής βίας των γυναικών

ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

- ζητά την ανάπτυξη προγραμμάτων βοήθειας και ειδικών μέτρων που θα διευκολύνουν την επανένταξη στην κοινωνία ή/και στη χώρα καταγωγής, μεταξύ των οποίων και την καλύτερη χρησιμοποίηση και την επέκταση των διαφόρων προγραμμάτων της ΕΚ στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη και τις συμφωνίες σύνδεσης με τρίτες χώρες,
- καλεί τα κράτη μέλη και την ΕΕ να στηρίξουν τις πρωτοβουλίες των χωρών καταγωγής για την πλήρη επανένταξη των θυμάτων.

*****

Ως συνέχεια της Διάσκεψης,

- όλες οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να εξετάσουν κατά προτεραιότητα το πρόβλημα της σεξιστικής βίας των γυναικών,
- πρέπει να συσταθεί δίκτυο μεταξύ κρατικών και μη οργανώσεων ώστε να επιτευχθούν οι απαραίτητες συνεργίες και να υπάρξει συντονισμός συζητήσεων και πρωτοβουλιών,
- όλοι οι θεσμικοί φορείς πρέπει να διευρύνουν το πεδίο των υφιστάμενων κονδυλίων στον προϋπολογισμό για να συμπεριληφθεί και το πρόβλημα της σεξιστικής βίας των γυναικών,
- να εξεταστεί η δυνατότητα σύνταξης ειδικού νομοθετικού μέσου σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. Λεπτομερής βιβλιογραφία για τη σωματεμπορία γυναικών

I. Διεθνή κείμενα παραπομπής

α) Σε παγκόσμια κλίμακα

- *International Agreement for the suppression of the white slave traffic*, signed at Paris on 18 May 1904
- *International Convention for the suppression of the white slave traffic*, signed at Paris on 4 May 1910 and amended by the Protocol signed at Lake Success, New York, on 4 May 1949
- *International Convention for the suppression of the traffic in women and children*, concluded at Geneva on 30 September 1921 and amended by the Protocol signed at Lake Success, New York, on 12 November 1947
- *International Convention for the suppression of the traffic in women of full age*, concluded at Geneva on 11 October 1933 and amended by the Protocol signed at Lake Success, New York, on 12 November 1947
- *Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and the Exploitation of the Prostitution of Others* - approved by the General Assembly in its resolution 317 (IV) of December 2, 1949, opened for signature at Lake Success, New York, on 21 March 1950
- *Final Protocol to the Convention for the Suppression of the Traffic in persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others*, 21 March 1950
- *Third Committee Resolution concerning Traffic in women and girls*; United Nations General Assembly, 50th Session (1995)
- *Resolution on Traffic in women and girls*, Commission on the Status of Women, UN, 39th session (1995), (39/6)

β) Συμβούλιο της Ευρώπης

- *Recommandation 161 (3 mai 1958) de l'Assemblée consultative demandant une ratification rapide de la Convention internationale du 2 décembre 1949 pour la répression et l'abolition de la traite des êtres humains et de l'exploitation de la prostitution*

γ) Ευρωπαϊκές Κοινότητες

ACP-EU Joint Assembly	<i>Resolution on the Traffic in Women</i> , adopted on 27 September 1991 in Amsterdam
ACP-EU Joint Assembly	<i>Resolution on the specific role of women in development cooperation and trafficking in women</i> , adopted on 22 March 1996 in Windhoek (Namibia) (ref: ACP-EU 1674/96/fin.)

- Ευρωπ. Κοινοβούλιο *Resolution on violence against women* - adopted on 11 June 1986 (ref. OJ C 176, 14.7.1986)
- Ευρωπ. Κοινοβούλιο *Resolution on the exploitation of prostitution and trade in human beings* - adopted on 14 april 1989 (ref. OJ C 120, 16.5.1989)
- Ευρωπ. Κοινοβούλιο *Resolution on trade in women*, adopted on 10 September 1993 (ref. OJ C 268, 4.10.1993)
- Ευρωπ. Κοινοβούλιο *Resolution on trafficking in human beings* - adopted on 18 January 1996 (OJ C 32, 5.2.1996)
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης *Recommendations of the Council of Justice and Home Affairs ministers on Trafficking in Human Beings*, 29 and 30 November 1993

II. Συναφή κείμενα

α) Σε παγκόσμια κλίμακα

- *Slavery Convention* signed at Geneva on 25 September 1926
- *ILO Convention concerning Forced Compulsory Labour* signed at Geneva on 28 June 1930 (No.29)
- *Déclaration Universelle des Droits de l'Homme* - adoptée et proclamée par l'Assemblée générale dans sa résolution 217 A (III) du 10 décembre 1948
- *European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms* of 4 November 1950
- *Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade and Institutions and Practices Similar to Slavery*, 7 September 1956
- *ILO Convention concerning the Abolition of Forced Labour* , 1957 (NO.105)
- *International Covenant on Civil and Political Rights* of December 1966
- *Convention on the elimination of all forms of discrimination against women*, 18 December 1979
- *General Assembly's resolution (42/140) of 7 December 1987 on the rights and dignity of migrant workers*
- *Convention on the Protection of the Rights of all Migrant Workers and Members of their Families* of 18 December 1990
- *General Assembly resolution (48/102) of 20 December 1993 on the combat against alien-smuggling.*
- *Economic and Social Council resolution (1995/10) of 24 July 1995, concerning criminal justice action to combat the organized smuggling of illegal migrants across national boundaries*

β) Συμβούλιο της Ευρώπης

- *Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales*, Rome 4 novembre 1950
- European Convention on *Extradition* of 13 December 1957
- European Convention on *Mutual Assistance in Criminal Matters* of 10 April 1959
- European Convention on the *Transfer of Proceedings in Criminal Matters* of May 1972
- *Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data*, 28 January 1981
- *Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the proceeds from Crime*, 8 November 1990
- Recommendation n° R (91) 11 of 9 September 1991 concerning *sexual exploitation, pornography and prostitution of, and trafficking in, children and young adults and draft report thereto*, CDPC(91)17, Strasbourg 18 July 1991

γ) Ευρωπαϊκές Κοινότητες

- Ευρωπ. Κοινοβούλιο Resolution on a *European Charter of Rights of the Child*, adopted on 8 July 1992
- Ευρωπ. Κοινοβούλιο Resolution of 22 January 1993 on the *setting up of Europol* (ref: OJ C 42, 15.2.1993)
- Ευρωπ. Κοινοβούλιο Resolution of 17 december 1993 on *pornography* (ref: OJ C 20, 24.1.1994)
- Ευρωπ. Κοινοβούλιο Resolution of 19 May 1995 on the *Europol Convention* (ref: OJ C 151, 19.6.1995)

δ) Λοιπά

Schengen Agreement on Abolition of Border Checks, 1985

III.Εκθέσεις

- OHE *Declaration on the Elimination of Violence against Women*, 1993
- OHE *Advancement of Women - Traffic in women and girls - Report of the Secretary-General*, august 1995 (ref: A/50/369)
- OHE *Third Committee Report of the secretary General to the 50th Session of the General Assembly concerning Traffic in women and girls: (1995)* (ref: A/50/369)

- OHE *Fourth World Conference on Women - Beijing, China, 4-15 September 1995, section D, (ref: A/CONF.177/L/Add.20)*
- OHE *UN Expert Group Meeting on Violence against Women Migrant Workers - Manila, Philippines - 27-31 May 1996*
- OHE *Programme of Action of the UN Commission on Human Rights for the Prevention of the Traffic in Persons and the Exploitation of Others, 1996*
- ΔΟΜ *"Trafficking in Migrants", Quarterly Bulletin of the International Organization for Migration, N°4, September 1994.*
- ΔΟΜ *Seminar on 'International Response to Trafficking in Migrants and the Safeguarding of Migrant Rights', Geneva, 26-28 October 1994*
- ΔΟΜ *Trafficking and Prostitution: the growing exploitation of migrant women from Central and Eastern Europe, May 1995.*
- ΔΟΜ *Trafficking in women for sexual exploitation to Italy, June 1996*
- ΔΟΜ *Trafficking in Women to Austria for Sexual Exploitation, in collaboration with the Office of the Austrian Minister of Women's Affairs, June 1996*
- Συμβ. της Ευρώπης *Working papers and Proceedings of the Seminar on action against traffic in women and forced prostitution as violations of human rights and human dignity (Strasbourg 25-27 September 1991) (ref: EG/PROST (91))*
- Συμβ. της Ευρώπης *Final report of the Group of Specialists on action against traffic in women and forced prostitution (E/G-S-TP) with amended appendices, Steering Committee for equality between men and women (CDEG), June 1994. (ref: s:\equality\cdeg94\ecdeg31.94)*
- Συμβ. της Ευρώπης *Amended summary of national replies to the questionnaire on forced prostitution and traffic in women, Steering Committee for equality between men and women (CDEG), June 1994. (ref: s:\equality\cdeg94\ecdeg32.94)*
- Συμβ. της Ευρώπης *Synthesis of answers by the individual countries to the questionnaire on forced prostitution and traffic in women - amended tables, Steering Committee for equality between men and women (CDEG), June 1994. (ref: s:\equality\cdeg94\ecdeg33.94)*
- Ευρωπ. Κοινοβούλιο *Report on behalf of the Committee on Women's Rights on Exploitation of Prostitution and the traffic in Human Beings: rapporteur Carmen Llorca Vilaplana, Session document of 31 March 1989, A2-52/89*
- INTERPOL *Recommandations du Colloque international sur la traite des êtres humains (Saint-Cloud, 21-23 septembre 1988)*

- Michèle HIRSCH *Plan of Action against Traffic in women and forced prostitution for the Council of Europe, 9 April 1996 (ref: EG (96) 2)*
- Λιακούβ. Λιάσκαρη (Inter-Governmental Consultations on Asylum Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia)
- *Answers by Participating States to the Questionnaire on Trafficking in Aliens. Document: IGC/TRAF/7/94*
- *Exchange of information on Alien's trafficking in states in Europe, North America and Australia, Dec. 1995 (ref: IGC/TRAF/10/95(I))*
- Ομάδα Βουδαπέστης *"Anti-trafficking model legislation", Report of the working group of the Budapest Group, prepared by Belgium and Poland with the technical support of IGC. Ljubljana, 13-14 June 1996*

IV. Συναφείς εκθέσεις

- INTERPOL *Conclusions de la Réunion européenne en matière d'exploitation de la prostitution et de la pornographie (Saint-Cloud, 28-29 septembre 1987)*
- UNHCR *"Sexual violence against Refugees - Guidelines on Prevention and Response"*
- Geneva 1995
- OHE *Report of the Working Group on Contemporary Forms of Slavery on its sixteenth session, Economic and Social Committee, Commission on Human Rights, E/CN.4/Sub.2/1991/41, 19 August 1991*
- OHE *Report of the World Conference on Human Rights, Vienna, 14-25 June 1993 (A/CONF.157/ (Part I)), chap III*
- OHE *Report of the International Conference on Population and Development, Cairo, 5-13 September 1994 (A/CONF.171/13), annex, para 4.9; 10-15; 10.20*
- OHE *Economic and Social Council - Reports prepared by the Secretary General to combat the smuggling of illegal migrants (refs: A/49/350,E/CN.15/1995/3)*
- OHE *UNICRI - The World's Women 1995: Trends and Statistics, prepared by the Statistics Division of the Department for Policy Analysis*
- OHE *Economic and Social Council - Commission on Crime Prevention and Criminal Justice - Review of priority themes - Measures to combat the smuggling of illegal migrants - Report of the Secretary General. 21 March 1996 (ref: E/CN.15/1996/4)*
- OHE *Economic and Social Council - Commission on Crime Prevention and Criminal Justice - Review of priority themes - Elimination of violence against women, 23 May 1996 (ref: E/CN.15/1996/L.10)*

- OHE Report of the Special rapporteur on violence against women, April 1996 (ref: E/CN.4/1996/53)
- UNESCO *Conclusions et recommandations générales de la réunion internationale d'experts sur les causes socio-culturelles prostitution et stratégies contre le proxénétisme et l'exploitation sexuelle des femmes* (Madrid, 18-21 mars 1986) (ref: SHS-85/CONF.608/14)
- UNESCO Fédération Internationale des Droits de l'Homme, Conseil international des femmes, Communauté Française de Belgique: "*Actes de la conférence de Bruxelles du 6 mars 1993, Commerce du sexe et droits humains (2ème édition)*"

V. Υφιστάμενοι εθνικοί πόροι

α) Βέλγιο

- Belgian parliamentary Commission on Trafficking (BPCT) *Enquête parlementaire en vue d'élaborer une politique structurelle visant la répression et l'abolition de la traite des êtres humains*. Chambre des Représentants de Belgique. (ref: 673/8-91/92, 18 mars 1994)
- Centre pour l'Egalité des Chances et la lutte contre le racisme *Rapport annuel d'évaluation sur l'évolution et les résultats de la lutte contre la traite des êtres humains*, mars 1996

β) Κάτω Χώρες

- Ministry of Social Affairs *Vrouwenhandel, Onderzoek naar aard, globale omvang en de kanalen waarlangs vrouwenhandel naar Nederland plaatsvindt*, 1985, Buijs, H.W.J. en Verbraken, A-M.
- Openbaar Ministerie *Plan van Aanpak Mensensmokkel*, Landelijk Officier van Justitie The mensensmokkel, Mvr P.M.H. van der Molen-Maesen, rotterdam, maart 1996

γ) Γαλλία

- Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire Office Central pour la Répression de la Traite des Êtres Humains:
- *Rapport 1994*,
- *Rapport du 4ème colloque sur la criminalité organisée*, décembre 1994 (ref: DCPJ/AC4/OCRTEH)
- Ministère de l'intérieur et de l'Aménagement du territoire *Prostitution et proxénétisme en Europe*, étude conçue et réalisée par Anne Cazals, La Documentation Française (ref: DF 5 3318-1), Paris 1995

δ) Γερμανία

Bundesministerium für Frauen und Jugend *Umfeld und Ausmaß des Menschenhandels mit ausländischen Mädchen und Frauen*. Schriftenreihe des BMFJ, Bd. 8, Lohlhammer, Stuttgart

Koths, KOK
Hamisch, KK'in Lagebild Menschenhandel 1994, Wiesbaden, 1995 (ref: OA 31-331/332)

ε) Σουηδία

Prostitution Commission *Betänkande av 1993 års Prostitutionsutredning*, SOU 1995:15

VI. ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ

Agistra *Frauenhandel und Prostitutionstourismus, Eine bestandsaufnahme*. Trickster-Verlag, München, 1990

Ban Ying e. V. *Der handel mit ausländischen Frauen in Berlin - eine Bestandsaufnahme*. Berlin Koordinationsstelle, 1994

Barry, K. "The prostitution of Sexuality", 381 pages, June 1996, (ISBN: 0-8147-1277-0)

Bouffieux, M.
De Staercke, J-P. *"Appellez-moi Elvira" Traite des Femmes et Réseaux de Pédophilie en Belgique Francophone*, Editions Luc Pire, Bruxelles, 1994

Cabiaia, E. *"La repressione della tratta degli esseri umani e dello sfruttamento della prostituzione nella Convenzione di New York"*, Le nuove leggi commentate, 1981

Caritas Suisse *La Traite du malheur: le marché des femmes en Suisse*, Lucerne: Editions Caritas, 1992

Davies, C. *Free and Equal in Dignity and rights? The Trafficking of Women to Europe*. Quaker Council for European Affairs, Brussels, 1992.

Dem, H.
Kriminologie *Menschenhandel, Gesellschaft und Polizei*. In: Monatsschrift für und Strafrechtsform, 6/91, pp.329-338, 1991

de Boer, M. *Traffic in Women: Policy in Focus*, Final report, Evaluation of the PG-directives concerning the Tracing of and Legal Action against Traffic in Women, Utrecht University, Netherlands, 1994

De Stoop, C. *"They are So Sweet, Sir"*, Limitless Asia Publications, Leuven, Belgium, 1994.

De Stoop, C. *Prostitutie en Seksueel Misbruik: Vrouwenhandel in België: een Diagnose*, Brussels, 1991

Fondation Roi Baudouin *Prostitution et exploitation sexuelle*, Rapport, Bruxelles, 1991

- Förg-Rob, E.   *Frauensolidarität "Frauenhandel und prostitutionstourismus. Hintergründe und Fakten zur sexuellen und rassistischen Ausbeutung von Frauen in Österreich"*, Wien, 1992
- Frommel, M.   *Anmerkungen zum Entwurf eines Strafrechtsänderungsgesetzes des Bundesrates (BR-Dr. 638/91) zum Menschenhandel*. In: Streit, 10. Jahrgang, Heft 2, pp. 68-70., 1992
- Gazan, F. and Vandemeulebroeke, O.   *"Traite des Etres Humains - Exploitation et abus sexuels, les nouvelles lois des 27 mars et 13 avril 1995"*, Revue de droit penal et de criminologie, sous les auspices du Ministère de la Justice, décembre 1995
- Gekauftes Unglück   *"Die Armut als Basis des frauenhandels"*, Dokumentation 3/92
- Hirsch, M.   *"La traite des Etres Humains, Une législation modèle pour l'Europe?"*, Journal des Tribunaux, N° 5768, Bruxelles, septembre 1995
- Kath.Universität Erichstätt   *Umfeld und Ausmaß des Menschenhandels mit ausländischen Mädchen und Frauen*, Schriftenreihe des Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend, Bd.8, 1992
- Kessler, S.   *"Frauenhandel Geschäfte mit Frauen aus dem Trikont. Unter besonderer Berücksichtigung der Situation in Österreich"*, diplomarbeit, Fakultät der leopold-Franzens-Universität Innsbruck, Austria, 1992
- Louis, M.-V.   *"La Conférence Européenne sur le Trafic des Femmes: vers une reconnaissance légale du proxénétisme"*, Projets féministes; 1, 1992, pp.33-57.
- Mårdh, P-A and   *"Migratory prostitution with Emphasis on Europe"*, Journal of Travel Genç, M;   *Medecine*, Vol. 2, N°1
- Mouvement du Nid   *Slavery and Prostitution*, Files and documents, Prostitution and Society, 1993
- Niesner, E.,   *"Die Würde der Frau ist unantastbar" - Verfahren gegen Frauenhandel - Anonuevo, E.   Beobachtungen. Bericht im Rahmen eines Forschungsprojektes im Auftrag des und Songsiengchai-   BMJFFG. Frankfurt, 1991 Fenzl, P.*
- Niesner, E.   *Frauenhandel - und Menschenhandel - Prozeßbeobachtung. Veröffentlichung vorgesehen bei Nomos*, 1993
- Nijs, P.   *"Une politique structurelle de lutte contre la traite internationale des êtres humains: L'aide aux victimes et la lutte contre les réseaux, etat actuel en Belgique"*, 31ème Congrès Triennal de la Fédération Abolitionniste Internationale. Bucarest, 26-30 septembre 1994
- Payoke   *Annual Report*, Antwerpen, 1995

- Regtmeier, W. *Menschenhandel - Erfahrungen einer Sonderkommission in einem besonderen Deliktsbereich der Organisierten Kriminalität. In Polizeiführungsakademie: Organisierte Kriminalität, Schriftenreihe der Polizeiführungsakademie, 3+4/90 pp.81-94, Schmidt-Römhild, Lübeck, 1990*
- Rubin, G. "The Traffic in Women"
- Sieber, U., Bögel, M. *Logistik der Organisierten Kriminalität. BKA-Forschungsreihe. Bd. 28. Wiesbaden, 1993*
- Stichting tegen Vrouwenhandel and The Greens in the European Parliament: *Working papers and Report of the European Conference against Trafficking in Women (Amsterdam, 4-5 July 1991), 1991*
- Tampep *Migrant Prostitution, Licia Brussa, 1996*
- Tass, T. *"Alien Smuggling in Eastern Europe", mimeo, 1995*
- University of Utrecht *Conclusions of the Conference on Traffic in Persons (15-19 November 1994) in Utrecht and Maastricht*
- van der Vleuten, N. *Survey on "Traffic in Women", Policies and Policy-Research in an International context, Leiden University, The Netherlands, 1991*
- WHO-Regionalbüros *"Prostitution in Grenzgebieten", Bericht einer Untersuchung der Situation in für Europa der Grenzregion der Tschechischen Republik, by Rudolf Netzelmann, Kopenhagen, Dänemark, 1995*
- Collective work *"La prostitution. Quarante ans après la Convention de New York", Ed Bruylant, Belgique, 1992*
- Internationaler Frauenhandel, Eine Untersuchung über Prostitution und Heiratshandel in NRW (1993) HRSG vom Ministerium für Gleichstellung von Frau und Mann, NRW, Düsseldorf*

ISSN 0254-1483

COM(96) 567 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

05 06 01

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-96-601-GR-C

ISBN 92-78-11759-5

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
L-2985 Λουξεμβούργο